

Vastuuministeriö	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Normin taso ja lähde	Muutos mahdollinen vai ei	Jos ei, miksei
STM	Alkoholiuoman valmistustapa	Poistettava päivittäistavarakaupalta valmistustaparajoite ("käymisteitse valmistettu") enintään 4,7 til.-%-vahvuisten alkoholijuomien myyntilupaa koskevasta lainkohdasta	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Alkoholi/Pienpanimot	Kaikkia pienpanimotuotteita voitava myydä suoraan panimolta, ja pienpanimon raja nostettava 20 miljoonaan litraan	Alkoholilaki (Valmisteverol.)	Kyllä	
STM	Alkoholi/Tilaviinit	Sallittava tilaviiniryttäjille mahdollisuus myydä liioitettuja suoraan tilalta	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Alkoholilaki	Alkoholilaki ja erityisesti mainonta lain tulkinna alkaa olla huvittavuuden huippua. Alkoholilaita pois maaseudun ryttäjyyttä haittaavat typeryydet - maatilamajoitus - anniskelualueet. Nykyinen vaatimus 2 vuoden oluenmyynnistä, jokaiselta alkoholivastaavalta estää muun toiminnan esim. viinibaarin avaamisen. Alkoholilain myynti ravintoloista myös mukaan pitäisi sallia	? Alkoholilaki Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Alkoholilain myynti	Sääntely pois - varsinkin aamuisin	Alkoholilasetus	Kyllä	
STM	Alkoholilain myyntiajat	Alkoholia saatava myydä silloin, kun myyvä liike on auki.	Alkoholilasetus	Kyllä	
STM	Anniskelualueiden rajaukset	Lisättävä ulkoilmatapahtumien kuten festivaalien anniskeluun vapauksia. Ei pidä vaatia esimerkiksi nykyisen kaltaisia "karsinoita".	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Anniskelulupien tuplabyrokratia pois	Todistuksella anniskelupaikan vastaavan hoitajan pätevydestä saisi suoraan anniskelu oikeudet sellaiseen toimitilaan joka täyttää anniskelupaikalle asetetut kriteerit.	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Anniskelun työkokemusvaatimus	"Vastaavan hoitajan" työkokemusvaatimus lyhennettävä nykyisestä kahdesta vuodesta puoleen vuoteen	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Anniskelu oikeuden koulutusvaatimukset	Poistettava erilliset A-, B- ja C-anniskelulupien koulutusvaatimukset ja säädettävä, että anniskelupassi on riittävä osaamisvaatimus kaikissa em. tapauksissa	Alkoholilaki	Kyllä	
STM	Ansiosidonnainen työttömyysturva	Mahdollistettava ansiosidonnaisen päivärahan maksaminen starttirahaksi tietyn määräajan	laki	Ei	Asiallisesti kyse starttirahan kehittämisestä ja korottamisesta. Kyse budjettivarojen riittämättömyydestä siihen, ja ehdotuksella kierrettäisiin kehyistä. Ei näyttöä, että rahan lisääminen lisääi ryttäjyyttä.
STM	Apteekkiluvat	Myönnettävien apteekkilupien määrän lisääminen	Lääkelaki 40 §, 41 §	Ei ilman apteekkilupa järjestelmän perusteiden uudelleen tarkintaa, joka on poliittisen tason päätös	Lääkelain 41 §:n mukaan uuden apteekin perustamisesta päättää Fimea lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Lähtökohta apteekkilupaharkinnassa on siis alueellinen tarve, ei taloudelliset vaikutukset.
STM	Apteekkiluvat	Apteekkiluvan sisällyttäminen provisorin pätevyteen (ja hyväksyntään)	Lääkelaki 41§, 43 §	Ei ilman apteekkilupa järjestelmän perusteiden uudelleen tarkintaa, joka on poliittisen tason päätös	Apteekkilupa voidaan myöntää laillistetulle provisorille. Edellytyksenä on lisäksi, että häntä ei ole asetettu konkurssiin, hänelle ei ole määrätty edunvalvojaa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu. Jos ehdotus on, että provisorio saisi apteekkiluvan osana provisorin pätevyyttä, ehdotusta ei voi toteuttaa ks. lääkelaki 41 §, edellisen kohdan perustelut (kohta 13)
STM	Asumis palveluyksiköt	Eri erityisryhmien samaan yksikköön sijoittamisessa tarvitaan enemmän joustavuutta. Pienellä paikkakunnalla ei jotain tiettyä asiakasryhmää ole välttämättä kovin paljon ja erillisten yksiköiden tekeminen tulee kalliksi.	Eri viranomaisten mm. ARA:n, aluehallintovirastojen ja Valviran käyttämät suostukset toimintansa perusteena kuten avustusten myöntämisessä ja lupa- ja valvontatoiminnassa.	Kyllä	Valviralla ja aveilla on käytössä yksi yhteinen valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelma. Yksityiskohtaisista valvontaohjelmista on luovuttu. Siirrytään riskiperusteiseen ja omavalvontaan perustuvaan valvontaan. Mahdollistaa toiminnan joustavoittamisen.
STM	Asumis palveluyksiköt	Eri ryhmien samaan yksikköön sijoittamisessa voisi olla enemmän joustavuutta. Yksikköön tulee olla sellainen, että se mahdollistaa omat tukipalvelut. mielenterveyskuntoutujien yksiköiden pitäisi olla niin suuria, että useampivaheinen kuntoutus onnistuu. Valvontaa-asiat voisi keskittää valviraan.	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta (Valvira) annettu laki (669/2008). Suostukset, joita aluehallintovirastot ja Valvira käyttävät lupa- ja valvontatoiminnassaan.	Kyllä	Ks. edellä
STM	Asumis palveluyksiköt	Asumis palveluissa yksityisten ja julkisten palveluntuottajien valvonnan on tapahduttava saman tasoisella aktiivisuudella ja samanlaisella tarkkuudella. Valvontakäytännöt on yhdenmukaistettava valtakunnallisesti.	Ks. edellä	Kyllä	Ks. edellä. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistaminen on valmistilla. Työryhmän ehdotus HE:ksi valmistuu 31.12.2015 mennessä.
STM	Asumis palveluyksiköt/laitokset	Erillisten huonekohtaisten hygienia-tilojen vaatimus voi olla ylimoitettu, jos asiakkaat ovat sen kuntoisia, että kaikki tapahtuu joka tapauksessa autettuna. Osa huoneista voisi olla ilman suurta kylpyhuonetta jne.	Ks. edellä	Kyllä	Ks. edellä
STM	Ensihuolto palveluiden sosiaalisointi perustettava	Tilanteen korjaaminen edellyttää terveydenhuoltolain muuttamista siten, että markkinoiden toimivuus turvataan ja palveluiden suoraostot pelastuslaitoksilta estetään.	Terveydenhuoltolaki 1326/2010 (jos ehdotus tarkoittaa ensihoitoa)	kyllä.	Asiasta viireillä kantelu EU komissiossa. Myös Sotela-lainsäädäntö vaikuttaa.

STM	Epäsosiaaliset ihmiset taloyhtiöissä	Mielenterveys- ja alkoholiongelmaisten sijoittaminen asumaan hajautetusti on kannatettavaa, mutta siinä tulisi olla parempi valvonta. Koetaan, että lainsäädäntö ja viranomaistoiminta ei ole tavallisten, rauhallista elämää viettävien ja asioistaan huolehtivien kansalaisten puolella, ja että lait on laadittu ja niitä sovelletaan korostaen liikaa ihmisen itsemääräämis oikeutta.			
STM	EU:n perussopimuksen valtion kaupallisia monopoleja koskevat säännökset suhteessa sosiaali- ja terveysministeriön alkoholilain uudistamistarpeita käsittelevään arviomuistioon	Sosiaali- ja terveysministeriön alkoholilain uudistamistarpeita käsittelevässä arviomuistiossa todetaan, että tehokkain tiedossa oleva keino alkoholihaittojen vähentämiseksi olisi luvanvaraisessa vähittäismyynnissä myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuuden alentaminen 3,5 tilavuusprosenttiin. <u>Keskioluen siirtäminen myytäväksi vain valtion alkoholiyhtiössä laajentaisi valtion alkoholimonopolia siitä, millaiseksi se sopeutettiin EU-jäsenyyden alkaessa</u> , koska vain alkoholiyhtiö saisi myydä yli 3,5 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia nykyisen 4,7 %:n sijasta. Sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksen toteuttaminen olisi näkemyksemme mukaan SEUT 37 (2) artiklan stand still-määräyksen vastaista. Tämä rajoittaisi tavaroiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla, sillä keskioluttuoterhyhmän siirtyminen vain Alkon myytäväksi väistämättä muodostaisi 37 (2) artiklassa tarkoitettun tavaroiden tuonnin määrällisen rajoituksen valikoimien ja saatavuuden heikentäessä.	?		
STM	Farmaseuteille rokotusoikeus	Farmaseutin voittoa kurssitettuna antaa esimerkiksi kausi-influenssarokotuksia apteekissa	Tartuntatautiasetus (valtionoikeusasetus 786/1986) 9 § ja terveydenhuoltolaki (1326/2010) 8 § Laatu ja potilasturvallisuus.	Ei ole mahdollinen. Säädösteknisesti kaikkia lakeja ja asetuksia voidaan muuttaa.	Käytännössä rokotuksia antavat lääkärit sekä hänen valvonnassaan erityiskoulutuksen saaneet sairaan- ja terveydenhoitajat. Rokotustilanteessa tulee olla valmius hoitaa mahdollinen vakava rokotushaittavaikutus (anafylaksia).
STM	Henkilöliikenteen sääntelyä ja rahoitusrajoituksia tulee purkaa.	On kallista kustantaa jokaiselle väestöryhmälle omat erilliset kyytinsä. Toisaalla kaksi vanhusta ei saa jakaa taksia kun tulevat kotiinpäin keskussairaalaan vaan kumpikin istuu omassa autossaan, jotta KELA suostuisi maksamaan osan matkakustannuksista.	Ei lainsäädännöllistä estettä. Yhdistelyä tehdään jo.	LVM:n asettama ohjausryhmä selvittää julkisesti rahoitettujen henkilökuljetusten kehittämistarpeita. Määräaika päättyy 30.4.2015.	
STM	Itsehoitolääkkeet	Itsehoitolääkkeiden vapauttaminen päivittäistavarakauppaan	Lääkelaki 38a §	Teoriassa kyllä	Lääkkeet eivät ole kulutushyödykkeisiin rinnastettavia siten, että niiden mahdollisimman laaja käyttö ja myynti olisivat lähtökohtaisesti tavoiteltavia. Niillä voidaan saada terveyshyötyjä vain, jos niiden käyttö rajoittuu hyväksytyihin käyttötarkoituksiin. Lääkkeiden myyntiä tulee tarkastella kansanterveyden näkökulmasta. Lääkkeiden saatavuus heikkenee. Esimerkiksi juuri kautensa lopettanut Apteekki-toiminnan työryhmä ei tätä ehdottanut. Asia tulisi valmistella huomioiden myynnin vapauttamisen vaikutukset kansanterveyteen ja lääkkeiden käytön määrin (lisääntymiseen)
STM	Lapsilisiä	Myönnettävä automaattisesti ilman eri hakemusta äidille	Lapsilislaki 21.8.1992/796, 6 §		Ei voida tehdä ilman perhepoliittisten etuuskien kokonaisarviointia. Monimuotoiset perheet ja nykyinen vanhempien oikeus päättää, että kumpi hakee lapsilisiä, tulisi erityisesti huomioida asiassa.
STM	Lupamenettelyn yksinkertaistaminen ja sähköistäminen	Käydään läpi säädöspohja aluehallintovirastojen ja Valviran myöntämille elinkeinoelämän luvulle, myös muutkin kuin ympäristöluvut, ja arvioidaan niiden säädöspohjan uudistamisen tarve sekä nykyistä vahvempi sähköisen lupa-alustan kehittäminen	Useita lakeja		Rapo-toimena käydään eri ministeriöiden yhteistyönä läpi alvontaa. Valvira on vuoden 2015 alusta siirtynyt yhteen valvontaohjelmaan aiemman kymmenen sijasta.
STM	Lääkekaupassa on tehostus- ja säästömahdollisuuksia	Vähän löysennystä lääkkeiden ostamisen rajoituksiin.	laki (mahdollisesti (SVL 5 luku 9 § 5 mom.?)EU-säädökset (mm. lääkedirektiivi 2001/83/EC määrää lääkkeiden myyntilupamenettelyn ja luokittelun), kansallinen säädös (lääkelaki 395/1987) määrää lääkkeiden jakelun	Ei voida muuttaa kansallisesti niiltä osin, kun asiasta säädetään yhteisötasolla. Kansallisella tasolla säädetään lääkkeiden jakelusta. Muutokset vaativat poliittisen päätöksen ja arvon kansanterveydellisistä vaikutuksista. Muutos johtaa kustannusten kasvuun ja lääkehukka kasvaa	

STM	Lääkinlausunnot ja reseptit	Samaa sairautta varten kirjoitettavat lausunnot on poistettava (esim. raaja-amputoidun invalupa). Tavainomaisten ja kroonisissa tapauksissa reseptien uusiminen vuosittain järjetöntä.	Lääkintölailliset todistukset ja lausunnot: Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 22 §, Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 23 §, lääkärintodistusten esittämistä edellytetään useissa eri laeissa, jotka kuuluvat eri ministeriöiden hallinnonaloille, osittain lääkärintodistusten pyytäminen perustuu viranomaisten käytäntöihin eikä säännöksiin. Lääkärintodistuksia koskevia tauti- tai tapauskohtaisia STM:n määräyksiä ja ohjeita on useita, kuten ajoterveyteen, vaikeavammaisten etuuksiin, edunvalvontaan, päihderiippuvuuteen jne liittyviä. Tietojen luovuttaminen: Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), Henkilötietolaki (523/1999, perustuu tietosuojadirektiiviin 95/46/EY), Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Tietosuoja koskevat lait eivät estä välttämättömien tietojen luovuttamista viranomaiselta toiselle. Reseptit: STMA lääkkeen määräämisestä 1088/2010 ja STMA sähköisestä lääkemääräyksestä 285/2008.	Säännöksiin perustuvia lääkärintodistuskäytäntöjä voitaisiin muuttaa säännöstä muuttamalla. Osana rakennepoliittista ohjelmaa on käynnistetty hanke, jossa on tarkoitus kartoittaa lääkärintodistuksiin liittyviä sääddöksiä sekä mahdollisuuksia niiden väljentämiseen. Iso osa todistuksista ei kuitenkaan perustu sääddöksiin, joten pelkästään lainsäädäntöön liittyvät toimet eivät ole riittäviä turhien todistusten karsimiseksi. Tietosuoja koskevat lait eivät estä välttämättömien tietojen luovuttamista viranomaisten välillä. KYLLÄ: Reseptien voimassaolon pidentäminen 1 vuodesta 2 vuoteen on vireillä RAPO-hankkeena, tarkoitus toteuttaa 3/2015.	
STM	Lääkinlausunnot ja todistukset	Siirtyminen käytäntöön "Yksi vaiva, yksi todistus", ettei tarvitse todistaa samaa vaivaa useaan kertaa useaan paikkaan. Tiedon siirryttävä viranomaiselta toiselle ilman esteitä.	Lääkintölailliset todistukset ja lausunnot: Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 22 §, Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 23 §, lääkärintodistusten esittämistä edellytetään useissa eri laeissa, jotka kuuluvat eri ministeriöiden hallinnonaloille, osittain lääkärintodistusten pyytäminen perustuu viranomaisten käytäntöihin eikä säännöksiin. Lääkärintodistuksia koskevia tauti- tai tapauskohtaisia STM:n määräyksiä ja ohjeita on useita, kuten ajoterveyteen, vaikeavammaisten etuuksiin, edunvalvontaan, päihderiippuvuuteen jne liittyviä. Tietojen luovuttaminen: Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), Henkilötietolaki (523/1999, perustuu tietosuojadirektiiviin 95/46/EY), Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Tietosuoja koskevat lait eivät estä välttämättömien tietojen luovuttamista viranomaiselta toiselle	Asia vaatisi tietosuojalainsäädännön ja eri sektorien lainsäädännön perusteellista selvitystä, todistuksia voidaan kirjoittaa myös eri tarkoituksiin ja ne voivat perustua useisiin eri säddöksiin	
STM	Ns. pakkohausta luopuminen	Alle 25-vuotiaiden yhteishakuvelvollisuuteen (niin sanottu pakkohaku) liittyvästä toimeentulotuen ja työmarkkinatuen leikkurista luovutaan	Laki toimeentulotuesta	Ei	Perustuu työttömyysetuuden estoon (työttömyysturvalaki), jolloin toimeentulotuki paikkaisi leikkautuvaa työttömyysturvaa, jos säddöstä ei toimeentulotuessa olisi. Sanktio työttömyysturvassa menettäisi merkitystään. Nähdään osana nuorten aktiivointia koulutukseen ja sitä kautta oman elämän hallintaan. Ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen suorittaminen on keskeistä nuoren myöhemmän työllistymisen kannalta.
STM	Näöntarkastukset	Optikon pitää lähtökohtaisesti voida tehdä kaikki rutiinimaiset näöntarkastukset (esimerkiksi ajokorttiin liittyvät).	STMA ajoterveydestä 1181/2011	ei	Asetuksesta on jo poistettu erilliset pakolliset näöntarkastukset, ajoterveystarkastuksen tekee lääkäri, joka tarkastaa terveydentilan kokonaisuudessaan
STM	Omaishoidon tuki	Siirretään Kelalle ja luodaan valtakunnallisesti yhtenäiset kriteerit	Laki omaishoidon tuesta (937/2005)		KELA-siirto on mahdollinen, ja vaatii lainsäädännön muutoksen (oikeastaan omaishoidon tuesta annetun lain kokonaisuudistuksen). Omaishoidon tukea kehittävät lakiuudistukset sekä ns. KELA- että kuntamalleiksi ovat valmiilla.
STM	Osa-aikaisille lisätyötä vai pitkäaikaistyöttömille?	Nykyisin tulkitaan, ettei pitkäaikaistyöttömille saa tarjota töitä, ennen kuin kaikki kunnan osa- aikaiset on käyty läpi ja tarjottu heille kokopäivätyötä.	kuluu TEM:n lainsäädäntöön		
STM	Palveluprosessit	Prosesseja on johdonmukaisesti kehitettävä niin, että lähtökohtana asiakkaan tarpeet ja palvelu voidaan järjestää mahdollisimman laajasti yhdellä luukulla	Useita lakeja		Sote-uudistuksessa kehitetään palvelukokonaisuuksia ja asiakaslähtöisyyttä.
STM	Perustoimeentulo	Laskenta ja maksatus siirretään Kelalle	Laki toimeentulotuesta	Kyllä	Ehdotuksen sisältävä lakisesitys eduskunnan käsittelyssä
STM	Pienpanimoiden ulosmyyntioikeus	Pienpanimoiden tulisi saada myydä tuotteitaan juuri sellaisina millaisiksi ne on tehty 0-15% vapaasti ulos myymälästään. Lisäksi ulosmyyntioikeus tulisi sallia myös viinitilikooreille	Alkoholilaki	Kyllä	

STM	Pussinuuskan myynti	Esitetään, että pussinuuskassa ja irtonuuskassa noudatettaisiin samaa kokonaisgrammamäärää tuontirajoituksissa, eikä purkkien lukumäärää.	Tupakkalaki	Kyllä	
STM	Puutteelliset järjestelmät, lupa- ja valvontaviranomaiset	Viranomaisten järjestelmien on oltava sellaisia, että havainnot voi kirjata ja perusasiat tarkistaa helposti tarkastuksen aikana. Tämä vähentää yritysten ja viranomaisten tekemää hallinnollista työtä ja tarkastuskäynnillä voidaan keskittyä olennaisiin asioihin.	Ehdotus ei liity säädöksiin. Ehdotuksessa mainituilla järjestelmillä tarkoitettaneen tietojärjestelmiä ja viranomaisen käytössä olevia teknisiä laitteita.	Ei säädösteknisesti	Ehdotus on kannatettava. Viranomaisilla tulisi olla käytössään nykyaikainen tekniikka ja siten, että eri viranomaisten järjestelmät olisivat mahdollisimman pitkälle samanlaisia, jotta tietojen vaihto ym. yhteistyö ja yhteisten tietokantojen kehitys onnistuisi tulevaisuudessa nykyistä helpommin. Kehitykseen kannattaa panostaa, vaikka asia vaatii paljon varoja.
STM	Raittius- ja päihdetyö	Erillisten raittiuustyöläin ja päihdehuoltolain kumoaminen, niiden sisällön yhdistäminen ja keskittäminen tärkeimmiksi katsottuihin osa-alueisiin joko uudeksi laiksi tai lyhyeksi alaluoksi terveydenhuoltolakiin	Raittiuustyöläki, Päihdehuoltolaki 41/1986	Teknisesti kyllä, mutta päihdehuoltolain ja mielenterveyslain uudistamista rinnakkain selvitetään jo parhaillaan.	Päihdehuoltolain uudistamisen esvalmistelu on aloitettu. Päihdehuoltolain ja mielenterveyslain uudistamista on tarkoitus valmistella rinnakkain.
STM	Ravintoloiden aukioloajat	Ravintoloiden aukioloajat tulee vapauttaa ja anniskeluoikeuksien ehtoja lieventää. Esim. 6 kpl villikortteja/vuosi, jolla voi jatkaa aukioloaikaa.	Ravintolan aukiolo ei kuulu STM:n toimialaan		
STM	Ravintoloiden aukioloajat	Sallittava ravintoloille vapaat aukiolot	Ravintolan aukiolo ei kuulu STM:n toimialaan		
STM	Reseptien voimassaolo	Kroonisten sairauksien reseptejä voitava pidentää lääkärin harkinnan mukaan kahteen vuoteen	STMA lääkkeen määräämisestä 1088/2010 ja STMA sähköisestä lääkemääräyksestä 285/2008.	KYLLÄ: Reseptien voimassaolon pidentäminen 1 vuodesta 2 vuoteen on vireillä RAPO-hankkeena, tarkoitus toteuttaa 3/2015	
STM	Riskinarviointi	Velvoite riskien arviointiin on kirjattava viranomaistoimintaa koskeviin lakeihin. Tarkastusten painopiste on siirrettävä yleistarkastuksista riskien arviointiin perustuviin tarkastuksiin.	Riskinarviointia voitaisiin ottaa säännöksiä kansalliseen lakiin, mutta hallinnon toimintaa voi ohjata riskinarviointin merkitystä painottavaan suuntaan kevyemminkin, viranomaisille suunnatulla ohjeistuksella.	Riskinarviointi on tärkeää valittaessa valvontakohteita. Tarkastusten painopisteen on järkevää olla riskinarviointin kannalta keskeisissä kohteissa. Valvontaviranomaisilla tulee kuitenkin olla oikeus valita kohteet myös muilla perusteilla tarpeen mukaan. Riskinarviointi ei aina välttämättä tuo esiin kohteita, joissa tarkastus olisi tosiasiaa hyödyllinen.	
STM	Solariumlaitteiden valvonta	Solariumlaitteiden valvontakäynteistä luovuttava	säteilylaki 44 a ja 44 b §	ei	muutos ei ole mahdollinen, sillä jos solariumpaikkoja ei valvottaisi kunnissa, saattaisi tämä lisätä melanoomatapauksen esiintymistä, ja tätä kautta nostaa terveydenhuollon menoja + valvonnan muu järjestäminen olisi kallimpi vaihtoehto
STM	Sosiaalipalveluiden mitoitusvaatimukset ja normit	Palveluiden tuottamista ohjaava lainsäädäntö ja valvonta tulee saada tasapuoliseksi. Tavoitteena tulee olla järkevä ja kansalaisten tarpeita tyydyttävä palvelutuotanto. Siksi kaavamaisiin mitoituksiin, lisävelvoiteisiin ja lisätehtäviin johtaneita normeja ja velvoitteita pitää poistaa tai keventää.	Tulisi täsmentää? Säädöksissä vain vähän kaavamaisia mitoituksia, joitain asiakkaan oikeus saada palveluja tietyssä ajassa on määritelty.		
STM	Sosiaaliturvan täysuudistus	Kannustinloukut on purettava niin, että työnteke on aina kannattavaa		Ei	SATA-komitea teki useita ehdotuksia sosiaaliturvajärjestelmän uudistamiseksi (2009) ja useimmat ehdotuksista on toteutettu.
STM	Sukupuolen vahvistaminen	Sukupuolen juridinen vahvistaminen tulee perustua henkilön omaan ilmoitukseen ja olla mahdollista myös alaikäiselle	Laki transeksuaalin sukupuolen vahvistamisesta 563/2002	Teoriassa kyllä, mutta asia on politisoitunut ja riippuneet hallituksen kokoonpanosta. Raporttinsa pian luovuttava STO/TEPA:n työryhmä ("Translakityöryhmä") tulee ehdottamaan, että Suomessa selvitetään hallinnolliseen ilmoitukseen tai hakemukseen perustuvaa mallia ja selvitetään samalla ikärajakysymystä.	
STM	Tehostettu palveluasuminen	Tässä tarvittaisiin joustavuutta, että vanhat tilat yhä kelpaavat ja yhteisöt otetaan tilanormeissa huomioon.			
STM	Terveydenhoidon parannusehdotuksia	Pitäisi viritä yhteistoimintaa yksityisen ja kunnallisen puolen kesken siten, että ne, jotka haluavat itse maksaa ja pyytävät lähetettyä yksityiseen laboratorioon, voisivat saada kunnan puolelta läheteen.	Terveydenhuoltolaki 1326/2010, sairausvakuutuslaki	?	potilas voi nykyisin hakeutua yksityislääkärin kautta yksityiseen laboratorioon, ja saada kustannuksista kela korvauksen. Yksityisen laboratorion käyttäminen julkisen hinnalla edellyttäisi lakimuutoksia ja aiheuttaisi kustannuksia
STM	Terveydenhuollon rahoitus	Monikanavarahoituksesta yksikanavaisen rahoituksen		Selvitys käynnissä sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaisen rahoituksen purkamisesta	
STM	Terveydensuojelulaki	Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi myös antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (terveydensuojelujärjestys). (51 §, 27.6.2014/553, Terveydensuojelua koskevat määräykset, kolmas momentti) - Ao. momentin voisi poistaa ja sitä kautta tasapäistää käytäntöjä kunnissa	terveydensuojelulaki 51 § 3 mom.	ei	kunnallisten terveydensuojelumääräysten antaminen on luonteeltaan ennaltaehkäisevää, on tarkoituksenmukaista ja kustannustehokkaampaa ennaltaehkäistä terveyshaittojen syntyä suhteessa siihen, että ei olisi yleisiä määräyksiä ja syntyneet haitat poistetaan jälkivalvonnan toimenpitein; määräyksiä voidaan antaa esim. vahinkoeläinten torjunnasta tai yleisötilaisuuksien järjestämisestä
STM	Terveystarkastajan tehtävät	Onko terveystarkastajan pakko tarkastaa kunnan hihtoladut?	terveydensuojelulaki 51 § 3 mom.		

STM	Tietosuojaa	Etuuspäätöksissä viranomaisten saatava toisiltaan kaikki päätöksen kannalta tarpeelliset tiedot ilman eri suostumusta asiakkaalta	Ei, koska nykyisin jo etuuslaeissa säännöksiä. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), Henkilötietolaki (523/1999, perustuu tietosuojadirektiiviin 95/46/EY), Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Tietosuojaa koskevat lait eivät estä välttämättömien tietojen luovuttamista viranomaisten välillä.	Tietosuoja koskevat lait eivät estä välttämättömien tietojen luovuttamista viranomaisten välillä.	Muutosten tarve täsmennettävä.
STM	Toimeentulotuen myöntäminen yhtenäisillä kriteereillä	Toimeentulotukea tulee myöntää yhdenmukaisin perustein riippumatta asuinkunnasta	Laki toimeentulotuesta	Kyllä/Ei	Toimeentulotuki sisältää sekä laissa normitetun (perusosa) että tarveharkintaisen osan. Perusosan myöntämisen perusteet jo nyt samat kaikissa kunnissa. Muun toimeentulotuen edellytyksenä yksilökohtainen tarveharkinta, jolloin kuntakohtaisia ja siten yksilöllisiä eroja väistämättä syntyy. Perustoimeentulotuen maksamisen mahdollisesti siirtymä KELA:lle v. 2017 alusta (lakiesitys eduskunnassa) erillaisuus saajien välillä tältä osin vähenee, koska asuinkunnalla ei tuolloin merkitystä.
STM	Työttömyysturvavain pitäisi muuttua	Palkansaajan työssälöehtoon hyväksytään nykyisellään vain työsuhteessa tehty työ. Työsuhdetta ei työoikeudellisesta näkökulmasta voi syntyä, jos työsuhteen toista osapuolta ei pidetä työnantajana. Ratkaisevaa pitäisi kuitenkin olla se, maksetaanko palkasta kaikki lakisäteiset maksut, ml. työntekijän työttömyysvakuutusmaksu. Toinen haaste on tehdyn työn ja yrittäjänä tehdyn työn yhdistäminen	kansallinen lainsäädäntö	Ei.	Työttömyysturvajärjestelmän näkökulmasta työtä tehdään ansiotarkoituksessa joko palkansaajan tai yrittäjän asemassa. Jos kyse ei ole näistä, kyse on ns. omassa työssä työllistymisestä. Jotta työ voitaisiin lukea palkansaajan työssälöehtoon, työn tulee täyttää paitsi työn vakuutusenalaisuutta myös työaikaa ja palkkaa koskevat edellytykset. Tästä poikkeaminen ei ole tarkoituksenmukaista
STM	Viranomaisille laaditut ohjeet	Valvontaviranomaisille laadittavia ohjeita tehtäessä on kiinnitettävä huomiota riskinarviointiin ja lain tarkoitukseen.	Täsmennystarve?		
STM	Yhdenmukaisuuden lisääminen	Viranomaistulkintoja on yhdenmukaistettava ja varmistettava, että toiminta on mahdollisimman yhdenmukaista eri puolilla maata.	Täsmennystarve?		Valvira kehittää yhdenmukaista valvontaa; VIRSU -hankkeen selvityksessä arvioidaan mm.virastorakennetta
STM	Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajalupa	Palveluntuottajaluvan hakeminen on raskas ja kallis prosessi. Lupahakemuksen liiteluettelo on pitkä ja siinä vaadittu tiedot ovat pienen toimijan kannalta ylivoimaiset. Lisäksi lupaviranomainen voi vaatia lisäselvityksiä, joita liiteluettelossa ei ole edes mainittu. Lupamenettely on selvästi mitoitettu suurien terveydenhuollon palveluntuottajien silmällä pitäen.	Yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990	Kyllä. STM on asettanut työryhmän, jonka toimikausi päättyy 31.12.2015. tavoitteena on mm. yksinkertaistaa lupamenettelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa.	
STM	Yksityiskohtaiset mitoitukset hoitolaitoksissa	Yksityiskohtaiset neliö- ja henkilömäärämitoitukset ja yksityiskohtiin menevät tiloja ja muita tilanteita koskevat vaatimukset vanhus-, vammais- ja muussa hoidossa, väljennettävä, poistettava tai kevennettävä ja annettava laajat paikalliset soveltamismahdollisuudet.	Täsmennystarve? (Eivät perustu yksittäisiin lakeihin, usein viranomaisten tulkintoja eri suosituksista ym.)	Osana VM:n kuntakokeiluja (kuntien tehtävien vähentäminen, RAP0) selvitetty ja kokeilussa	
STM	Yliammut ohjeet ja kirjaamispakko vie ajan potilailta	Ehdotan että näistä ohjeista vastuussa olevat tutustuvat käytännössä siihen mitä ohjeitten oikea noudattaminen tarkoittaa arkipäivässä	Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 §, Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)	Säännösten muuttaminen on säädesteknisesti mahdollista. Potilastietojen kirjaamisella on kuitenkin tärkeä merkitys potilaan oikeanlaisen hoidon turvaamisessa, jälkikäitevalvonnan kannalta ja mahdollisen potilasvahingon varalta. Kysymys liittyy potilaan ja henkilöstön oikeusturvaan.	
STM	Yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläke	Eläkejärjestelmän perusteiden yhtenäistäminen yrittäjillä ja maatalousyrittäjillä samanlaisiksi, sekä osakeyhtiölakia korjaamalla helpottaa eläköitymiseen liittyvää yritystoiminnan lopettamista.	YEL (1272/2006) ja MYEL (1280/2006).	Kyllä (säädesteknisesti mahdollinen)	
TEM	Aukiolojen joustavoittaminen	Aukioloaikoja joustavoitettava siten, että voisi pitää korkeintaan viisi liikeikalain rajoitusten yli menevää aukiolopäivää	Liikeikalaki	Kyllä	
TEM	Aukiolojen vapauttaminen	Luovutaan päivittäistavarakaupan ja parturi-kampaamojen aukiolojen sääntelystä kumoamalla liikeikalaki	Liikeikalaki	Kyllä	
TEM	Aukiolosääntely	Kaupun aukiolosäännösten keventäminen, lopullisena tavoitteena täysi vapaus. Aluksi juhlapyhien poikkeuslupavaatimuksista luopuminen.	Liikeikalaki	Kyllä	
TEM	Erilliset palkkatodistukset	Ei pidä vaatia erillistä palkkatodistusta, vaan palkkalaskelman (jossa näkyy kumulatiivinen ansio) riittävää	Ansiosidonnaiset etuudet lasketaan palkkatodistusten perusteella.	Kyllä	Palkkalaskelman pyytäminen muuttuu tarpeettomaksi. Muutos on mahdollinen kaikissa julkisissa palveluissa ja niitä koskevilla sääöksissä Kansallisen ansiorekisterin tullessa käyttöön (tavoite 2017) kaikille viranomaisille, jotka palkkaperusteista tietoa tarvitsevat. Käynnissä ansiorekisteri -hanke, palkkatodistuksia tarvitaan ansioperusteissa sosiaaliturvassa, josta STM vastaa

TEM	Hankintalain soveltamisala laajaksi mutta menettelyt kevyemmiksi	SY:n tavoitteena on mahdollisimman avoin hankintajärjestelmä. Tämä toteutuisi painamalla lain kynnysarvot nykyistä alemmaksi, ei siis hallitusohjelmassa linjatulla tavalla kynnysarvoja korottamalla. Samalla tulisi huolehtia siitä, että sääntelyn sisältö pienessä hankinnoissa on ohjaava mutta kevyt. Sillä tavoin saataisiin tarkoituksenmukaiset ja joustavat menettelyt, jotka kannustaisivat pk-yrityksiä osallistumaan hyödykkeiden tarjoamiseen ja antaisivat hankintayksiköille riittävästi joustoa.	Hankintalaki, taustalla erittäin yksityiskohtainen direktiivipaketti	Kynnysarvojen osalta mahdollinen. Sääntelyn keveyttä tuskin pystytään toteuttamaan	Direktiivien yksityiskohtaisuus estää ainakin osaksi sääntelyn keventämisen
TEM	Hevoslannan polttaminen energiaksi	Hevoslannan polttamisen salliminen olisi järkivireä ja hevosalan työpaikkojen kannalta merkittävä teko.	Direktiivi ja ympäristönsuojelulaki	Kieltoa ei ole, vaan sovelletaan jätteenpolton vaatimuksia	YM:n toimivaltaa: mahdollistaako direktiivi poikkeamisen jätteenpolton vaatimuksista ?
TEM	Irtisanomisajalla ei saa opiskella korvausten menettämisen uhalla	Ehdotuksen tekijä ehdottanee, että jatkossa saisi opiskella irtisanomisajalla.	Työttömyysturvain (1290/2002) 2 luvun 10 § (opiskelun vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta), julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 6 luvun 3 § (työttömyysetuuden maksaminen opiskelun tukemiseksi)	Kyllä	
TEM	Julkiset hankinnat	Kilpailutusrajojen rahamääräisiä arvoja pitäisi miettiä uudelleen. Kilpailutuksen kustannukset ovat merkittävä menoerä hankintayksiköille. Pitäisi ottaa enemmän huomioon yrityksen sitoutuminen tuottamana palveluja laadukkaasti eikä vaan tuojttaa halpaa hintaa.	Hankintalaki, taustalla erittäin yksityiskohtainen direktiivipaketti	Kansalliset kynnysarvot voidaan asettaa itse. Laadun käytön laki mahdollistaa ja jatkossa osaksi siihen myös velvoittaa	Laadun ja hinnan suhteesta päättää hankintayksikkö, siitä ei säädetä eikä voida säätää yksityiskohtaisesti lailla.
TEM	Kaivoslaki purettava	Maan pakkolunastus on lopetettava. Valtiolle kertakorvauksen sijaan jatkuva korvaus, joka suhteessa kaivoksesta saatavaan malmimäärään.	Kaivoslaki 621/2011 edellyttää, että luvanhaltija hankkii pääsyn kaivosaluelueeseen vapaaehtoisin keinoin eli vapaaehtoisin kaupoin tai muilla sopimuksilla. Mikäli tällaiset menettelyt ei onnistu, voidaan hakea valtioneuvostolta kaivosaluelunastuslupaa. Jos pääsyä maa-alueelle ei saada järjestettyä viiden vuoden kuluessa, raukeaa kaivoslupa.	Ei	Ehdotukset liittyvät vanhaan lainsäädäntöön ja siten ei enää relevantti. Kaivoslaki tuntee ja tunnistaa vain maanomistajakorvauksen, jossa kaksi elementtiä: pinta-alaperusteinen vuosikorvaus ja louhintaan liittyvä korvaus, jonka taso vaihtelee tapauskohtaisesti ja joka on yksityisoikeudellinen sopimus. Nykyinen kaivoslaki määrää metallikaivosten osalta tuotantoperusteisen korvausosan tason.
TEM	Kampanojen hinnastojen näkyvyyden viranomaisvalvonta	Ihmetellään 2500 kampanon tarkastamista	Vna kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoissa (553/2013) – kuluttajansuojal (38/1978) 2 luku 15 §:n 2 kohta	Kyllä	
TEM / EI OLE TEM:N	Kansalaisten yhdenvertaisuus työ- ja loma-aikojen suhteen	Tarkoitaneen julkisen sektorin pitkiä loma-aikoja	julkisen sektorin työntekijät ja lomat määräytyvät virkaehtosopimusten perusteella (VM:n asia)		
TEM / EI OLE TEM:N	Kauppan kokojen sääntely	Maankäyttö- ja rakennuslaissa keskusta-alueilla rajattu vähittäiskaupan koko (2000 neliötä) poistetaan.			
TEM / EI OLE TEM:N	Kauppan suuryksiköiden sääntely	Esitämme lisäksi MRL:n 71 c ja e §:n ja niihin liittyvän viranomaisohjeistuksen muuttamista siten, ettei niiden nojalla kaavoituksessa eroteltaisi vähittäiskaupan eri toimialoja (päivittäistavarakauppa, paljon tilaa vaativan tavarankäytön erikoiskauppa ja muu erikoiskauppa).			
TEM	Kauppajen juhlapyhien aukioloajat	Jatkossa ei vaadita lupaa kirkollisten juhlapyhien aukioloaikaan. Kauppajen aukiolo voisi olla täysin kauppaohjeiden ja yksityisen yrittäjän itse päätettävissä	Liikeikalaki	Kyllä	
TEM / EI OLE TEM:N	Kuluttajansuojalaki ei toimi	Käsittely ensin Kuluttajariitalautakunnassa, vasta sen jälkeen oikeuslaitoksessa. Vähentäisi ruuhkaa ja parantaa oikeusturvaa. Aiheeton kanne olisi sanktioitava			
TEM	Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)	Lakia tulee muuttaa siten, että turvallisuusasiakirja vaaditaan vain samassa laissa määriteltyn vaarallisten tavaroiden tai palveluiden osalta	Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) - vna erätä kuluttajapalveluja koskevasta turvallisuusasiakirjasta (1110/2011)	Ei	Turvallisuusasiakirja edellytetään nykyiselläänkin vain joistakin kuluttajaturvallisuuslain 6 §:ssä erikseen säädettyistä kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvista riskialttiista arvioituista palveluista. (siis toteutettu jo) Turvallisuusasiakirjavaatimus ei koske lainkaan tavaroita. Vaarallisen tavarankäytön tai palvelun tarjoaminen on lain mukaan kielletty, joten niistä ei voi olla velvollisuutta laatia asiakirjaa.
TEM	Lomalla sairastaminen	Lomalla sairastamisen kustannukset pois työnantajan piikistä. Vuosiloman aikaisen työkyyttömyyden omavastuu toteutettava EU-säädösten sallimissa rajoissa. EU-lainsäädäntö ei edellytä omavastuun poistamista kokonaan.	vuosilomalaki 25 § ja työaikadirektiivin 7 artikla	Kyllä Suojaosan rajaaminen 4 viikoon mahdollista	
TEM	Lupamenettelyjen keventäminen	Yrityksiä rasittavia lupamenettelyjä tulee vähentää ja niissä tulee pyrkiä mahdollisimman laajasti ottamaan käyttöön yhden luukun periaate.	Ei täsmenny, alaltaan yleinen	Kyllä. "Yhden luukun periaate" on palvelujen järjestämistä koskeva tavoitettavuusratkaisu, jota rakennetaan jo nimellä "yrityksen palvelunäkymä" osana kansallista palveluarkkitehtuuria.	
TEM	Mikroyritysten kirjanpito	Mikroyritysten kirjanpito tilitehokkaiseksi	Kirjanpitolaki	Kyllä	Huomioitu KPL:n uudistuksessa, muttei mahdollista ilman teknisiä lisätoimenpiteitä. Tilite ei nykyisellään sisällä kaikkia tarvittavia tietoja maksun perusteesta. Yritysten kirjanpidon lisäohjeistuksella ja pankkien tilioitteiden sisältämien tietojen kehittämisellä voitaisiin luoda edellytykset kuvattuun tilanteeseen

TEM / YKSIKÄÄN ESIMERKKI EI OLE TEM:N	Muita toimialakohtaisia maksuja ja vastaavia	Useiden toimialojen yritysten velvoitteena on suorittaa maksuja erilaista viranomaistoimista. Niihin tulisi suhtautua pidättyväisesti ja niiden oikeudenmukainen kohdentuminen on varmistettava. SY:n saaman palautteen mukaan esimerkiksi seuraavien järjestelmiä tulisi arvioida: - tavaraliikenteen valvontamaksu - poikkeuslupamaksu liikkeiden aukioloajoista - Oiva-hymynameenettely			
TEM	Osa-aikatyön helpottaminen	Sääntelyä ja työnantajan kustannuksia on kehitettävä suuntaan, joka luo lisää sopivia työpaikkoja osatyökykyisille.	Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta	Kyllä	
TEM	Palveludirektiivin tiedonantovelvoitteet	Direktiivi ja sen nojalla annettu laki palveluiden tarjoamisesta (1166/2009) sisältävät kuitenkin lukuisia sellaisia tiedonantovelvoitteita, joita tulisi tarkastella kriittisesti	Laki palveluiden tarjoamisesta	Ei	Lain velvoitteet on laadittu direktiivin määräysten mukaisiksi.
TEM	Piensähköntuotanto	Helppotettava piensähköntuottajien asemaa ottamalla käyttöön nettomittarointi	Sähkömarkkinalaki ja VNA	Kyllä	VNA-luonnos valmisteltu, lähetetään lausunnolle helmikuun lopulla
TEM / EI OLE TEM:N	Pörssiyhtiöiden raportointivelvoitteet	Pienten pörssiyhtiöiden raportointivelvoitteiden keventäminen listautumiskynnnyksen madaltamiseksi (ei mitään vaatimuksia, jotka ylittävät EU-minimitason)			
TEM	Sanssi-kortti	Joustavoitettava Sanssi-kortin käyttöä siten, että kortin käyttämiseen oikeutettu nuori ei menetä oikeutta Sanssi-korttiin, vaikka olisi sopinut työnantajan kanssa työpaikasta jo ennen kortin hakemista		Ei	Sanssi-kortti on "markkinointiväline", jolla nuori voi osoittaa, että TE-toimisto on sitoutunut myöntämään ko. nuoren palkkaamiseen palkkatukea, jos työnantajaan ja työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset täyttyvät. Sanssi-kortti ei perustu lainsäädäntöön eikä se ole palkkatuen myöntämisen edellytys.
TEM	Starttiraha	Parannettava starttirahan edellytyksiä siten, että starttirahaa voi saada kerran, vaikka olisi perustanut yrityksen aiemmin ennen siirtymistään päätoimiseksi yrittäjäksi	Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, 8 luku 1 § ja 8 luku 3 §	Ei	Ei ole tarpeellista tehdä muutoksia, sillä starttiraha ei ole yritystuki, vaan tuki, jonka tarkoituksena on tukea henkilöasiakkaan toimeentuloa siihen asti, kunnes yritystoiminta alkaa tuottaa riittävästi tuloja. Nykyiselläänkin starttirahan myöntäminen on joissakin tapauksissa mahdollista myös aikaisemmin yrittäjänä toimineille tai harrastajamaisesti yritystoimintaa harjoittaneille henkilöille.
TEM	Sunnuntaityön ylityökorvaukset laskeminen samalle tasolle kuin muina päivinä	Työaikalakia olisi syytä muuttaa niin, ettei sunnuntaityöstä ole velvollisuutta maksaa kaksinkertaista palkkaa. Arvioiden mukaan esimerkiksi Helsingissä joka toinen ravintola on sunnuntaisin kiinni edellä mainitusta säännöksestä johtuen. Kaksinkertaisesta kustannusrasituksesta luopuminen parantaisi palveluiden saatavuutta ja lisäksi kilpailua. Tehtyjen työtuntien määrä yhteiskunnassa lisääntyisi.	työaikalaki 33 §, on työehtosopimuksella toisin sovittavissa, korotetusta sunnuntaipalkasta on määräyksiä myös työ- ja virkaehtosopimuksissa	Kyllä	poistettavissa, mutta sillä ei ole vaikutusta työ- ja virkaehtosopimuksissa sovittuihin sunnuntaikorvauksiin
TEM	Systemaattiset toimitatavat	Eli jos vaikkapa halutaan helpottaa pienten ja keskiuurten yritysten byrokratiaa, niin tulisi selvittää (vaikka kyselytutkimuksella suoraan yrityksiin), että mikä sääntely koetaan hankalaksi ja näin pisteyttää erilaisia sääntöjä	Ei täsmenny, alaltaan yleinen	Ei	Sääntelyn purku on toteutettava sääntelytarpeen arvioinnin kautta, eikä sääntelyn kokeminen hankalaksi kerro sen perusteluista
TEM	Sääntelyn yksityiskohtaisuus ja joustamattomuus	Suomessa pitäisikin päästä ulos sääntelyn noidankehästä ja uudistaa rohkeasti työmarkkinoiden rakenteita nostamalla hallituksen ja lainsäätäjän rooli työelämän sääntelyssä samaan asemaan muun säädösvalmistelun kanssa. Lisäksi tulisi siirtyä työehtojen määräämisessä selvästi kohti paikallista sopimista. Työelämän lainsäädännön kehittämisessä strategisena tavoitteena tulee olla työllistämisen helpottaminen ja työllisyysasteen nostaminen.	Ei ole lainsäädäntöä vaan yhteiskunnan toimintatapoja ja sääntelyn yleisiä tavoitteita koskeva kritiikki	Kyllä	Ei määräty lainsäädännöllä
TEM	Takaisinottovelvoitteesta luopuminen	Irtisanoessaan työntekijöitä tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla työnantajalla on velvollisuus tarjota irtisanomalleen työntekijälle työtä yhdeksän kuukauden ajan työsuhteen päättymisestä lukien, mikäli työntekijä on työnhakijana työvoimatoimistossa ja yhtioon ollaan palkkaamassa työntekijöitä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu teki. Takaisinottovelvoite on osoitautunut käytännössä varsin monitulkintaiseksi. Siksi työnantajat panttaavat palkkaamis päätöksensä, kunnes yhdeksän kuukauden määräaika umpeutuu eivätkä uskalla palkata uutta työntekijää. Takaisinottovelvoite heijastelee sellaista näkemystä, että kerran tehty työsopimus sitoo yritystä lähtökohtaisesti ikuisesti.	TSL 6:6	Kyllä	
TEM	Talous- ja velkaneuvonta kunnalliseksi palveluksi	Nyt kun tehdään Sote ja kuntauudistusta, tulisi kaikkiin, vähintään 20 000 asukasta sisältäviin kuntiin, tehdä lakisääteiseksi velvoite talous- ja velkaneuvontapalvelujen järjestämiseksi.	Laki talous- ja velkaneuvonnasta 713/2000	Kyllä	Talous- ja velkaneuvonta on ollut jo 1.9.2000 alkaen lakisääteistä, asiakkaalle maksutonta toimintaa. Toteutustapaan voidaan vaikuttaa lainsäädännöllä.

TEM	Tilinpäätösdirektiivin jäsenvaltio-optiot	Tilinpäätösdirektiivin jäsenvaltio-optioiden täysimääräinen käyttöönotto mikroyritysten osalta. Velvoitteiden kustannukset ovat suhteessa kaikkein suurimmat juuri mikroyrityksillä.	Kirjanpitolaki	Kyllä	
TEM	Tilintarkastusäännökset	Toimintakertomuksen tilintarkastusvelvollisuudesta luopuminen. On kansallista ylisääntelyä.	Kirjanpitolaki	Kyllä	
TEM	Tuet yhdelle luukulle	Yhdistetään kaikki työttömyysasiat yhdelle luukulle esim. Kelaan		Kyllä	
TEM	Työehtosopimusten yleissitovuus pois pienimmistä yrityksissä	Työntekijän palkkausta olisi oleellisesti helpotettava varsinkin näin joukkotyöttömyyden aikaan	TSL 2:7	Kyllä	
TEM	Työllistämistuki	Siirytävä järjestelmään, jossa yritys hakee tukea, tekee kuukausiraportin toteutumasta ja maksaa tarvittaessa käyttämättömän tuen takaisin	Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, valtioneuvoston asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 16 §	Kyllä	
TEM	Työllistämistuki	Työllistämistuet yhdeltä luukulta	Palkkatuen myöntää TE-toimisto, säädöksissä ei ole määritelty, mistä TE-toimistosta haetaan tai mikä TE-toimisto myöntää.	Kyllä	
TEM	Työllistämistuki	Työllistämistukien aikataulujen ja ohjeiden oltava yhtenäiset koko maassa	Palkkatukihakemuksen tai palkkatuen maksatushakemuksen käsitteilyajasta ei ole säädetty. Palkkatueta ohjeistetaan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta.	Kyllä	
TEM	Työmarkkinasääntely	Työehtosopimusten kääntäminen ruotsiksi suoritetaan vain todellisen tarpeen mukaan.	Kiellilaki 30 §, perustuslaki 17 §, laki työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta 14 § (STM:n asia)	Kyllä (perustuslakimuutos)	
TEM	Työnantajavelvoitteet yhdelle luukulle	Kaikkien työnantajavelvoitteiden hoitaminen yhdeltä luukulta joko julkisen portaalin tai yksityisen palveluntarjoajan kautta		Kyllä	
TEM	Työnantajayritysten suunnitteluvälitteet	Tällaisten velvoitteiden tarkoituksenmukaisuus on syytä punnita. Velvoitteiden ja niiden noudattamisen valvonnan tulisi olla oikeasuhtaisia, eikä ylimääräisten kustannusten säättäminen ole perusteltua. Velvoitteita, joita tulee tarkastella, ovat ainakin - tasa-arvosuunnitelma (30 henk.) - henkilöstö- ja koulutussuunnitelma (30 henk.) - työsuojelun toimintaohjelma - selvitys ja arviointi työn vaaroista - työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja - päihdeohjelma, jos työpaikalla aiotaan käyttää huumausainestettä. Lisäksi työnantajan on valmisteltava erilaisia periaatelinjauksia, jotka käsitellään yhteistoimintamenettelyssä (20/30 henk.): - työhönoton yleiset periaatteet - perehdyttämisessä annettavat tiedot - periaatteet työntekijästä kerättävistä tiedoista ja - vuokratyövoiman käyttöä koskevat periaatteet.	yhdenvertaisuuslaki 7 §, yhteistoimintalaki 4 luku (muilta osin STM:n asioita)	Kyllä	
TEM	Työperäinen maahanmuutto	Työperäisessä maahanmuutossa oleskelu- ja työluupa-asiat yhden luukun periaatteelle	Ulkomaalaislaki (301/2004)	Ei	Työperäisessä maahanmuutossa yhden luukun periaate on asiakkaan näkökulmasta olemassa jo nykyisin. Asiakas asioi ulkomailla Suomen edustustossa ja Suomessa poliisilaitoksella, ellei halua asioida sähköisesti. Muutostarvetta ei siis ole.
TEM	Työsuhteen päättäminen henkilöön liittyvällä perusteella sekä koeajan pituus	Henkilöön liittyvän irtisanomisperusteen sääntelyä tulisi muuttaa niin, että sopimuksen päättämiseen riittäisi asiallinen syy (tai vaihtoehtoisesti hyväksyttävä peruste). Korkea irtisanomiskynnys ja koeajan lyhyys yhdessä nostavat työllistämisen kynnystä. Koeaikaa tulisi pidentää vuoteen.	TSL 1:4 (koeaika), 7:1 ja 2	Kyllä	
TEM	Työttömyysturvan katkaiseminen	Työttömyysturvan maksusta ei pidä voida katkaista sellaisella perusteella, että henkilö tekee vapaaehtoistyötä (ts. työtä, josta hänelle ei makseta)	Työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 4 § (oikeus tehdä vapaaehtois- ja talkootyötä) ja 11 luvun 6 § (maksatuksen keskeyttäminen asian selvittämisen ajaksi)	Ei	Tavanomaista vapaaehtois- ja talkootyötä on mahdollista tehdä nykyisinkin työttömyysetuutta menettämättä.
TEM	Työttömästä yrittäjäksi nykyistä joustavammin	Työttömän soviteltua päivärahaa tulee määrätietoisesti suunnata yrityksen perustamisvaiheeseen määräajaksi.	Työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 1 § (työttömyysturvajärjestelmän tarkoitus) ja 2 luvun 5 § (yritystoiminnan pää- ja sivotoimisuus)	Kyllä	
TEM	Uusiutuvan energian tuotantotuet	EU:n tulisi asettaa sitova tavoite vain kasviuonepäästöille ja tehdä päästökaupasta ohjauselementti, joka kannustaisi uusiutuvan energian lisäämiseen markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti.	Lokakuun 2014 Eurooppa-neuvosto asetti uusiutuvalla energialle 27 %:n tavoitteen v. 2030	Ei	Ei avattavissa. Arvioiden mukaan päästöoikeuden hinta ei ole niin korkea, että EU-tavoitteen edellyttämä uusiutuvan sähkön lisäys saavutettaisiin kokonaan ilman tukijärjestelmiä.
TEM	Vuosiloman aikainen työkyvyttömyyden karenssi palautettava EU-lainsäädäntö huomioiden	Työntekijän osittainen, esimerkiksi kuuden päivän, omavastuu olisi mahdollista palauttaa vuosilomakiin, mikä tulisi viipymättä toteuttaa.	Vuosilomalaki 25 § ja työaikadirektiivin 7 artikla	Kyllä	Suojaosan rajaaminen 4 viikkoon mahdollista

TEM / EI OLE TEM:N	Vähittäistavarakaupan mitoitusnormit	Urbanin kaupunkiympäristön toteuttamiseksi Helsingissä ei tule seuraavaan 20 vuoteen rakentaa yhtään uutta suurmyymälää, vaan suuret kaupan toimijat tulisi pakottaa luomaan kaupunkiympäristön huomioivia jakeluverkkoja ja vähän tilaa vieviä myymäläkonsepteja. Kaavoissa on myös syytä varata tiheimmän jalankulun alueille mm. metro- tai lähijuna-asemien yhteyteen mitoituksetta sopivat kaupalliset ja pysäköintitilat.			
TEM	Yhteistoimintalain soveltamisala on tarpeettoman alhainen	Pienet alle 50 työntekijän yritykset tulisi jättää kokonaan määrämuotoisen yhteistoiminnan soveltamisen ulkopuolelle ja ulottaa YT-laki koskemaan ainoastaan vähintään 50 henkilöä työllistäviä yrityksiä.	yhteistoimintalaki 2 §	Kyllä	
TEM	Yrityksen omistaminen	Nykyllänsäädäntöön tulisi tehdä muutoksia siten, että yritystoiminnan harjoittaminen ja yrityksen omistaminen ovat eri asia.	Lähtökohdiltaan väärä väite eikä tällaista kytköstä ole.	Ei	Ei lainsäädäntöasia
TEM	Yrityksten Y-tunnukset heti verkosta	Yrityksen Y-tunnuksen saaminen suoraan verkosta	Laki ja asetus yritys- ja yhteistietojärjestelmästä	Ei	Ei lainsäädäntöasia Yritys saa Y-tunnuksen heti (n. 2 pv), kun yrityksen jättämä perusilmoitus kirjataan YTJ:ään. Jos perustaa Oy:n sähköisesti, y-tunnuksen saa heti.
TEM	Yritystoiminnan byrokratia	Yrityksen aloittaminen on tehty niin vaikeaksi, että moni luovuttaa hyvälläkin liikeidealla. Myös toimivien yritysten osalta pitäisi toimintaa helpottaa.	Ei täsmenny, alaltaan yleinen	Ei	Yrityksen juridinen perustaminen on sinänsä yksinkertaista ja nopeaa. Yksittäisillä toimialoilla voi olla sektorikohtaisia vaatimuksista johtuvaa kumulatiivista taakkaa.
TEM	YT-laki	YT-lain henkilömäärä voisi perustua pienen yrityksen määrittämään noin yleisesti eli alle 50 henkilöä työllistävä yritys ei kuuluisi tämän lain piiriin	katso kohta 50	Kyllä	
LVM	Vähäpäästöisen auton moottori paremmaksi	Vähäpäästöisen auton moottori saa muuttua paremmaksi, kunhan auto läpäisee katsastusasemalla tehtävän päästömittauksen	Uusien autojen osalta EU-direktiivi ja asetukset	Mahdollista. Kansallisesti voidaan päättää käytettyjä ajoneuvoja ja yksittäistä ajoneuvoa koskevista poikkeuksista ajoneuvolain (1090/2002) mukaisesti. Valtuudet ajoneuvolain 75:n mukaisesti on Trafilla, joka on valmistellut asia toimeenpanoa. Muutokset voimaan ennen kesää 2015.	
LVM	Ylevero	Yhteisöjen ylevero on poistettava.	Laki yleisradio-verosta (484/2012) kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalalle. Yleisradion rahoituksen tasosta säädetään valtion televisio- ja radiorahastosta annetussa laissa (745/1998). Yleisradion tehtävistä säädetään laissa Yleisradio Oy:stä (1380/1993). Jälkimmäiset lait kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle.	Asiasta säädetään kansallisessa laissa, joten muutos on teknisesti mahdollista . Yleisradio Oy:tä koskevat lainsäädäntömuutokset on tähän mennessä valmisteltu parlamentaarisessa yhteistyössä.	Vuoden 2013 alusta uudistettu Yleisradion rahoitus- ja hallintomalli perustuu parlamentarisessa valmistelussa saavutettuun yhteisymmärrykseen eri eduskuntapuolueiden kesken. Yhteisöjen verovelvollisuus on osa tätä ratkaisua ja yksittäisen veron poistaminen muuttaisi ratkaisun perusteita. Mikäli vero poistettaisiin, tulisi poistettun veron kertymä (n. 22 milj. euroa) vastaava summa kattaa muulla tavalla, jos Yleisradio Oy:n laissa säädetyn rahoituksen taso ei vastaavasti muutettaisi.
LVM	Ei promillerajaa 0,2ppm	Liikennehaitat on hyvin hyvin pienet näillä promililukemilla eikä mitään merkittävää turvallisuuden parantamista saada aikaan tällä muutoksella	Rikoslaki; kuuluu OM:n toimialaan		
LVM	Sääntelyn keventäminen media-alalla	1) Poistetaan televisio-ohjelmien tekstitys- ja äänitekstitysvelvoitteet yksityisiltä toimijoilta. 2) Päivitetään kuvaohjelmalaki vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja kehitetään itsesääntelyä. 3) Poistetaan 3a) mainosrajoitukset, 3b) markkinaehtoiset taajuusmaksut ja 3c) valvontamaksut kaupalliselta televiisiotoinnalla. 4) Ohjelmistoluopin ei jatkossa sisällytetä toimilupaehtoja. 5) Kumotaan teosten muuttamista ja oikeuksien edelleenluovutusta koskeva tekijänoikeuslain kieltoäänös. Vapaakappaleaineistojen luovutusvelvollisuutta lievennetään.	1) direktiivien (2010/13/EU) 7 artikla, (2007/65/EY) 3 c artikla ja tietoyhteiskunta-kaaren (917/2014) 211 §. 2) HUOM: kuvaohjelmalaki OKM:n toimialalla 3a) Tietoyhteis-kuntakaaren 216 § 3 ja direktiivin 2010/13/EU 20 artiklan 2 kohta. 3b) Tietoyhteis-kuntakaari 288 §. 3c) Tietoyhteis-kuntakaari 293 §. 4) Tietoyhteis-kuntakaari 27 ja 37 §. 5) HUOM: tekijänoikeuslaki OKM:n toimialalla!	1) Direktiivin vuoksi ääni- ja tekstitysvelvoitteiden poistaminen koko-naan ei mahdollista 3a) Kansallisen lainsäädännön muuttaminen tältä osin ei ole mahdollista voimassa olevan direktiivin puitteissa. 3b ja 3c) Säädösteknisesti mahdollista, taloudellisesti ei. 4) Säädösteknisesti mahdollista, mutta taajuuksien niukkuus-toimilupa-sääntelyn peruste.	1) Yhdenvertaisuus eli mediapalvelut saatetaan asteittain näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden käytettäviksi. 3a) Direktiiviä muutetaan tod.näk. vuosina 2015-2016, ja Suomi kannatta-nut yleisellä tasolla. 3b) Tulot jäisivät saamatta. 3c) Valvontamaksulla katetaan tehtävästä aihe. kustannukset. 4) Taajuuskapasiteetin niukkuus; viestinnän moniarvoisuuden ja sananvapauden edistäminen.
LVM	Autojen katsastus	Uudehkoja autoja katsastutetaan aivan turhaan.	EU direktiivit 2009/40/EY ja 2014/45/EU, vähimmäisdirektiivejä	Muutos on mahdollista EU-säädöksen rajoissa (koskenee henkilöautoja?). Nykyisin Suomessa on voimassa katsastus: 3 vuotta/välivuosi/1v/1v... EU-direktiivi mahdollistaa vähimmillään 4 v/välivuosi/1v/välivuosi/1v/välivuosi...	Kyse on liikenneturvallisuuskuukustannussäästöjen ja autoilijoiden kustannusten hyötykustannusanalyyssistä. Olisi hyvä selvittää asia ennen mahdollisia muutoksia lainsäädäntöön. Esim Trafian analyysiyksikkö voisi tehdä selvityksen. Eräänä vuonna tietyn automerkin 3 vuoden päästä käyttöönotosta tehdyssä 1 katsastuksessa hylättiin 30% ohjauslaite/alusta/jarruvikojen vuoksi.
LVM	Raskaan liikenteen kuljettajien 5 vuoden välein käytävät direktiivipäivä	Ymmärrettävää on että ne käydään kerran tai jos on pitkä tauko ajamisessa, mutta että viiden vuoden välein, niin pidetään ammattitaitoisia ihmisiä ihan hölmöinä	EU-direktiivi 2003/59/EY ja laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä (273/2007)	Ei mahdollinen direktiiviin perustuvana	komisio selvittää tämän vuoden aikana säännösten muutostarpeita, mutta jatkokuulustavatuimukseen ei ole odotettavissa muutoksia
LVM	Ajokorttilaki	Kun ikää karttuu alkaa jatkuva, 5 vuoden välein, lääkärintodistusten kanto poliisille ajo-oikeuden pitämiseksi voimassa. Ehdotetaan, että ajoterveystarkoitil voisivat käsitellä vain syystä tai toisesta eläkkeelle jääneitä.	EU direktiivi ajokorteista 2006/126/EU; ajokorttilaki 386/2011	Uusimista koskevat säännökset direktiivistä; lääkärintodistus raskaan kaluston kuljettajilla 50 ja muilla 70 ikävuodesta lukien viiden vuoden välein. Raskaan kaluston määräajat 2 vuotta 68 ikävuoden jälkeen. Suomessa muut seurannat lääkäriin ilmoitusvelvollisuudella	

LVM	Valmismatkajärjestäjärekisteri	Ehdotetaan, että pientä liiketoimintaa harjoittavien osalta helpotetaan rekisteröitymistä, koska eri rekisteriotteiden tilaaminen viranomaisilta on kallista.	TEM:n toimialaa		
LVM	Laki televisio- ja radiotoiminnasta, 23 § 3. momentti	Ehdotetaan säännöksen kumoamista - TV-kanava ja ao. uskontokunta voisivat keskenään päättää voiko jumalanpalveluksen keskeyttää mainoskatkolla	Tietoyhteiskuntakaaren 216 §:n 3 momentin ja direktiivin 2010/13/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaan uskonnollisten tilaisuuksien lähetyksiin ei saa sijoittaa televisiomainoksia eikä teletostolähetyksiä	Kansallisen lainsäädännön muuttaminen tältä osin ei ole mahdollista voimassa olevan direktiivin puitteissa.	Direktiivin muutostyön yhteydessä osittain mahdollista.
LVM	Televisio ja radion erityissääntelystä on luovuttava	Jotta suomalaiset televisio- ja radioyhtiöt voisivat tasavertaisesti kilpailla mainosrahoista ja kuluttajista ja enenevässä määrin investoida laadukkaisiin kotimaisiin sisältöihin kaikesta television ja radion erityissääntelystä on luovuttava	Audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi 2010/13/EU ja tietoyhteiskuntakaari. HUOM: Alkoholimainonta STM:n toimialaa	Ei mahdollinen direktiivin perustuvana.	Direktiivin muutostyön yhteydessä osittain mahdollista.
LVM	Maataloustraktorin käyttö ulkopuolisiin ajoihin	Ammattipätevyysvaatimus pitää poistaa liikennetraktorilla tehtäville kaupallisilla, ns maatalouden ulkopuolisilla kuljetuksilla. Maanviljelijät osaavat ajaa ja käyttää traktoria.	Ammattipätevyyslaki 273/207	On mahdollista poistaa. Liikennetraktorin kuljettajan ammattipätevyys muissa kuin polttoainemaksulain (1280/2003) 7 §:n kuljetuksissa on kansallinen vaatimus.	ammattipätevyysvaatimus lisätiini eduskunnassa kuljetusalan vaatimuksista - kilpailu samoista kuljetuksista samoin vaatimuksin
LVM	Itsenäisten kuljetusyrittäjien kokonaistyöajan sääntely	Sääntely perustuu direktiiviin ja on epävarmaa, millainen lopputulos olisi saavutettavissa jos direktiivi avattaisiin. Silti on täysin selvää, että sääntely on haitallista ja tarpeetonta ja syö olennaisella tavalla yrittäjien luottamusta järjestelmän toimivuuden suhteen.	Perustuu EU-direktiiviin	Suomi on esittänyt asiaa EU-komission REFIT-ohjelmaan (säädöstä esitetään poistettavaksi kokonaan yrittäjäkuljettajien osalta)	
	Ammattipätevyyden varmistaminen ammattimaiseen raskaaseen liikenteeseen on kallista	Ei suoria ehdotuksia, vain esim.	Kuten kohta 7	Komissio selvittää mahdollisia muutostarpeita tämän vuoden aikana	FI toiveet: säännösten selkeyttäminen ja joustavuus, rajaaminen selkeästi ammattikuljettajiin, muutosmahdollisuudet pitkälti komission ehdotuksista riippuvat
LVM	Ilmoitusvirheestä uhkaa liian iso maksu	Ei suoria ehdotuksia, vain esim.	ASIA EI ILMENE TEKSTISTÄ		
LVM	Kolmivaiheisen ajokortti raskas	On palattava korkeintaan kolmevaiheiseen kaksivaiheiseen ajokorttiin. Ajojunnit on oltava alussa, ei lopussa.	Kolmivaiheisuus kansallista sääntelyä; direktiivi sääntelee osaamisen tason tutkinnossa	Muutokset mahdollisia, edellyttää järjestelmän kokonaistarkastelua ja vaikutusarviointia	
LVM	Kuljettajayrittäjien työaikakirjanpito	Kumottava kuljettajayrittäjien työaikakirjanpitovalveotte, toimittava EU-direktiivin muuttamiseksi	Perustuu EU-lainsäädäntöön	Suomi on esittänyt asiaa EU-komission REFIT-ohjelmaan (säädöstä esitetään poistettavaksi kokonaan yrittäjäkuljettajien osalta)	Muutos on tehtävä EU-tasolla. Komissiolta aloiteoikeus.
LVM	Tienvarsiopasteet	Siirrytään tilapäisen opastekyllien osalta lupamennetystä ohjeistuksenvaraisuuteen	Maantielaki 52 § 2 mom, tieliikennelaki 51 § 1 mom, tieliikenneasetus 55 § 1 mom. Maantielain mukainen ilmoittelu on sallittua ilman lupaa ja sitä sovelletaan pienimpiin tilaisuuksiin /häät). Pysäköimis/levähdysalueella tilapäinen myynti on osa myyntilupaa/vuokrasopimusta.	Muutos on mahdollista	
LVM	Traktorikortilla kuormien kuljettaminen	Sallittava kuorman kuljettaminen myös muille kuin oman tilan kuormien osalta ilman, että pitää olla C-kortti	Ajokorttilaissa liikennetraktorin kuljettajalta vaaditaan LT-kortti (ikävaatimus 18 v ja tutkinnossa käsittelykoe)	On mahdollista. LT-kortti korvasi liikennetraktorin kuljettajalta aiemmin vaaditun C-luokan kortin (taustalla sama peruste kuin 12 kohdassa)	ks. Kohta 12 ammattipätevyyden vaatimisesta ajokortin lisäksi
LVM	Huiviveneiden käsiammuttimet	Tarkastusvälin pidentäminen kahteen vuoteen	LMVn asetus vesikulkuneuvoista (124/1997), SM:n asetus käsiammuttimien tarkastuksesta ja huollosta (917/2005), joka perustuu pelastuslakiin (uusin 379/2011)	Ei mahdollista. SM:n asetus määrää vuosittaisen tarkastuksen, jos sammutinta säilytetään paikassa, jossa se on alttiina kosteudelle, tärinälle tai lämpötilan vaihteluille. Tarkastus 2 v vain jos sammutinta säilytetään kuivissa tai tasalämpöisissä sisätiloissa.	Käsiammuttimien tarkastus vuosittain on turvallisuuskysymys.
LVM	Autokoulu	Muuttaminen yksivaiheiseksi, pakollisten ajotuntien vähentäminen ja teoria- ja ajokokeiden roolin vahvistaminen	Kohta 16	On mahdollista. Työryhmä ehdotti tutkintopainotteisuutta etenkin kevyemmissä ajoneuvoluokissa. Samoin se ehdotti myös nopeasti asetustason muutoksilla toteutettavia muutoksia opetuksen kehittämiseksi.	Edellyttää järjestelmän kokonaistarkastelua ja vaikutusarviota.
LVM	Kesäaikadirektiivi	Ajettava EU:ssa kesäaikadirektiivin kumoamista ja siirtymistä pysyvästi normaaliaikaan	Perustuu EP:n ja neuvoston direktiiviin 1999. Laitettu täytäntöön Suomessa valtioneuvoston asetuksella (Silloinen oikeuskanlerin linjaus).	Edellyttää tarkempaa selvitystä, ennen mahdollisen esityksen tekemistä. Suomelle on tärkeää noudattaa EU:n kanssa yhdenmukaista käytäntöä.	
LVM	Tienvarsimainokset	Voitava laittaa ohjeistuksen ja ilmoituksen perusteella, ei tarveta ennakkosille luvulle	Maantielaki 52§. Kansainvälinen AGR-sopimus "esteettiset ja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen tienvarsimainontaa pitäisi välttää kansainvälisillä päteillä".	On mahdollista tehdä muutoksia lainsäädäntöön.	
LVM	Joukkoliikenneluvat	Joukkoliikennelupien myöntäminen 10-vuotisiin (nyk. 5v)		EU-säännöksissä ei säädellä luvan voimassaoloaika, joten muutokset kansallisesti mahdollinen. On kuitenkin huomattava, että EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksessa säädetään velvollisuudesta tarkistaa viiden vuoden välein luvanhaltijan hyvämainaisuutta, vakavaraisuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevien edellytysten täyttyminen. Tämän vuoksi joukkoliikenneluvan voimassaolajaksi säädettiin vuonna 2009 viisi vuotta, vaikka henkilöliikennelain mukaan lupa oli voimassa 10 vuotta.	

VNK	Periaatteita säädösten laatimiseen ja valvonnan toteuttamiseen	Kaikkea ei tarvitse valvoa ja säädellä, ei edes turvallisuuden nimissä. Sääntelylle on määriteltävä riittävät lähtötiedot ja siihen tarvitaan resursseja esim. konsultteja ja opinnäytteitä tekeviä sekä tekoalyn käyttöönnottoa, että tosielämän prosessien ja vaikutusten mallinnusta voitaisiin koota kohdistetusti sääntelyhankekohtaisesti tutkimuksellisin menetelmin päätöksenteon tueksi.	Valmisteluun tarvitaan riittävä ja oikea tietopohja. EU-säädösten vaikutusarviointi.Sidosryhmien osallistuminen prosessiin kaikissa vaiheissa.	Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaan varattu rahoitus tutkimustiedon systemaattiselle käytölle päätöksenteossa.	Vuonna 2015 julkaistiin selvitys EU-lainsäädäntöehdotusten arvioinnin nykytilasta ja kehittämisehdotuksista.
VNK	Ulkopuoliset konsultit normien purkatalukoisiin	Tarvitaan joku ulkopuolinen taho, jonka intressi on tehdä mahdollisimman paljon ehdotuksia normien purkamiseksi. Tarjotaan tästä työtä päättöiksi yliopistoissa ja korkeakouluissa opiskelulle, että saadaan samalla päivitettyä opetusohjelmia ja tulevaisuuden tehtävien osaavampia päättäjiä	Valtioneuvosto on käyttänyt ulkopuolista asiantuntemusta samoin Euroopan komissio mahdollisimman yksinkertaisesti ja pienin kustannuksin.	Valtioneuvosto asetti 2.2.2015 työryhmän vaikutusarvioinnin asiantuntijajäskön perustamiseksi. VN teki 2014 määräaikaisen sopimuksen ETLAn kanssa EU-aloitteita koskevista vaikutusarvioinneista	
VNK	Tavoite ja keinot	Sääntelyssään tärkein on tavoite. Jos tavoitteita ei ole saavutettu, niin sitten pitää tiukentaa ja tehostaa.	Suomessa ja EU:ssa hyväksytty sääntelyn tavoitteellisuus.	Jälkiarviointia tulee tehostaa osana kokonaisarviointia	
VNK	Tarveharkintaa ja tarkoituksenmukaisuutta - vastuuta	Mielestäni nyt pitäisi asettaa poikkeustila, jonka aikana ei säädettä yhtään uutta lakia tai asetusta ilman eduskunnan lupaa. Asetusten tehtailu pitää saada loppumaan	Sääntely tulee seurata, päällekkäisyyksiä ei saisi olla, säädöksiä tulisi karsia.	Vaikutusarvioinnin asiantuntijajaelin voisi ottaa tämän tehtävän.	
VNK	Yleinen järkiperiaate sääntelylle	Jos ihmisen/yritys/organisaatio ei asiaa tekemällä voi erityisesti vahingoittaa muita ihmisiä tai ympäristöä, asiaan ei tarvita virallista lupaa tai sääntelyä. Toinen idea olisi iäkään kuin lupien paketointi.	Suomi on esittänyt siirtymistä enemmän riskiperusteiseen sääntelyyn.	Perustettava uusi yksikkö voisi olla tälläkin osa-alueella aktiivinen	
VNK	Sääntely lisääntyy koska sen lisääminen on liian helppoa	Ehdotuksen tekijä halunnee parempaa vaikutusten arviointia ja konkreettisia keinoja sääntelyä lisääviin säädöshankkeisiin puuttumiselle valmisteluvaiheessa.	Sääntelyn arvioinnista todetaan edellä.	Sääntelyn toimivuus varmistettava sidosryhmien yhteistyöllä	
VNK	Säännösten määrän rajoittaminen ja laadun parantaminen	Tulevalla vaalikaudella olisi suotavaa, että eduskunta seuraisi oman päätöksentekonsa kumulatiivisia vaikutuksia yritysten toimintaloihin ja -kustannuksiin. Tämä edellyttäisi sitä, että hallituksen esitysten vaikutusarvioinnit laadittaisiin merkittävästi nykyistä laadukkaammin. Niistä tulisi ilmetä, millaisia määrällisiä vaikutuksia laeista syntyy. Näin syntyvien vaikutusten kumulatiivinen tulos kertoisi vaalikauden lopussa, onko sääntelytaakka keventynyt vai onko se tullut raskaammaksi. Tällaista kokonaisvaikutusten arviota tarvitaan sen ohessa, että pyritään pääsemään eroon yksittäisten lakien ja muiden säännösten aiheuttamista ongelmista.	Sääntelyn määrästä ja arvioinneista todetaan edellä, myös niistä toimista joihin on ryhdytty arviointien hoitamiseksi kansallisesti. Myös EU:ssa asia on ajankohtainen. Sääntelyn vaikutuksia tulee arvioida yli sektorirajojen.		
VNK	Virkamiesten kokouspalkkiot virka-aikana	Valtionhallinnossa virkamiehiltä kategorisesti pois kokouspalkkiot virka-aikana olevien virkatehtäviin liittyvien kokousten osalta (olettaen, että niitä vielä jossain maksetaan). Tämä osaltaan ohjaa kokousten tarpeellisuuden kriittiseen arviointiin ja korvaavien, tehokkaampien ajankäyttötapojen ja teknisten ratkaisujen hyödyntämiseen.	Virkamiehille ei makseta enää erillisiä palkkioita työryhmiin tai muihin vastaaviin kokouksiin osallistumisesta.		
OM	Maksuhäiriömerkinnän riski karkottaa yrittäjiä aikovia	Yritysten maksuhäiriömerkinnän kytkentä henkilökohtaisiin luottotietoihin tulisi säätää lailla kielletyksi kansalaisten ja erityisesti yritysten hallitusten jäsenten oikeusturvan takaamiseksi	Luottotietolaki	Mahdollinen tarkistamalla luottotietolakia	
OM	Kansalaisaloitteet otettava käsitellyn	Aloitteet on käsiteltävä aidossa menettelyssä ja mikäli niitä ei ehditä käsitellä eduskuntakauden aikana, tulisi niiden siirtyä seuraavalle eduskunnalle eikä raueta.	Kansalaisaloitelaki, eduskunnan työjärjesty	On mahdollinen muuttamalla eduskunnan työjärjesty	
OM	Kansalaisaloitejärjestelmä	Luovutaan kokonaan mahdollisuudesta antaa lakiehdotus kansalaisaloitteella. Aloitteen otsikon tulee olla selkeä ja kuvata varsinaista sisältöä riittävällä tavalla. (Tarkoitetaan, että kansalaisaloitteesta tehtäisiin pelkästään toimenpidealoitetyyppinen)	Kansalaisaloite-laki	On mahdollinen poistamalla kokonaan kansalaisaloitelain 4§:n mukainen mahdollisuus lakiehdotusta koskevaan kansalaisaloitteeseen	
OM	Täsmällisempiä lakeja	Eduskunnan tulee säätää tarkempia lakeja, joissa on täsmällisemät perustelut ja vähemmän tulkinnan varaa	Ei säädeltävä asia	Ei muutettavissa lainsäädännön keinoin	Tilanne ei ole sääntelyllä muutettavissa. Sääntelyn täsmällisyys on osin tapauskohtaista, joskin riittävään täsmällisyyteen tulisi aina pyrkiä. Toisinaan on tarpeen säädellä joustavasti, jotta pystytään jättämään lain soveltajalle tilannekohtaista harkintavaltaa esimerkiksi sääntelyalan dynaamisuudesta johtuen (esim. tekniikan nopea kehittyminen). Toistaalta joustavalla sääntelyllä voidaan huomioida paremmin tilannekohtaiset erityisolosuhteet, joita on runsaasti. Kolmanneksi joustavalla sääntelyllä voidaan paremmin välttää erilaisten "porsaanreikien muodostumista", joiden havaitseminen johtaa usein uuteen lainvalmisteluprosessiin. Täsmällisyyden vaatimus liittyy kuitenkin oleellisesti esimerkiksi perusoikeuksia rajoittavaan sääntelyyn ja asetustenantovaltuuksien määrittelyyn.

OM	Kansalaisjärjestöjen hallinnollista taakkaa kevennettävä	Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan johdolla tulee laatia toimenpideohjelma kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvan sääntelyn vähentämiseksi mm. riittävä koulutus, kansalaisjärjestöjen yhteinen hankintakeskus, nimenkirjoittajien muutosilmoitukset maksuttomaksi....		Toimenpideohjelman laatiminen on mahdollista. Järjestöjen hallinnollisen taakan keventäminen vaatii lainsäädäntömuutoksia.	
OM -> OKM	Suomessa koulutettujen oleskeluluvan jatko	Suomalaisesta korkeakoulusta valmistuneen opiskelijan oleskelulupaa tulee pidentää kahteen vuoteen			
OM	Kansalaiskeskustelulle annettava aikaa EU-laissa	Sekä kansan että asiantuntijoiden annetaan riittävästi tutustua näihin lakeihin ennen säädäntäprosessia, jotta mahdolliset epäkohdat kyetään jo ensimmäisessä vaiheessa korjaamaan.	Kuulemista koskeva yleismääräys EU:ssa :SEU 11 artikla.	Edellyttää mahdollisesti EU:n perussopimusmuutosta (epätodennäköinen). Myös muita keinoja vaikuttaa (on myös vaikutettu) toimintakulttuuriin esimerkiksi kuulemisprosessia kehittämällä. Suomessa EU-asioiden kansallisen käsittelyn yhteydessä kuullaan sidosryhmiä.	
OM	Edunvalvojan määrääminen	Käräjäoikeuksiin vain aidosti riitaiset maistraatin päätöksestä tehtävien oikeusvaatimusten kautta. Poistaisi paljon tuplatyötä maistraateista ja käräjäoikeuksista	Holhoustoimilaki	Holhoustoimilain edunvalvojan määrääminen on jo linjattu lainsäädäntömuutoksilla niin, että riitaiset asiat ratkaistaan käräjäoikeuksissa ja riidattomat hoidetaan maistraatin päätöksillä. Eduskunnassa vireillä olevan jatkosäätelyluvan laajentamista koskevan esityksen mukaan tämänkin asiaryhmä kuuluisi jatkosäätelyluvan piiriin eli muutoksenhakuprosessi käräjäoikeuksista hoviioikeuteen kevenee.	
OM	Eduskunta ei saisi hosua lakien hyväksymisessä	Erityisesti yksittäisten virkamiesten vaikutusmahdollisuuksia lainsäädäntötyöhön on kavennettava olennaisesti	Ei säädeltävä asia	Ei muutettavissa lainsäädännön keinoin	Kyse on toimintakulttuuriin liittyvästä asiasta, eikä sääntelyasiasta.
OM	Perustuslakituomioistuin	Tarvitaan riippumaton valvontaelin	Perustuslaki	Mahdollinen	
OM	Pakkoselkokieli julkisiin palveluihin	Ehdotus tarkoittanee julkisten palveluiden antamista pääsääntöisesti selkosuomeksi (tai -ruotsiksi).		Mahdollista, mutta edellyttää resursseja.	
OM	Kansalaispäätös	Kansalaispäätös tarkoittaa aloitetta, jossa kansalaiset vaativat riittävän isolla joukolla kansanäänestystä parlamentin jo tekemästä päätöksestä.	Ei olemissa olevaa normistoa	Mahdollinen. Edellyttää uutta lainsäädäntöä ja saataisi edellyttää myös perustuslain tasoisia sääntelyä.	
OM	Oikeusprosessien sujuvoittaminen	Tavalliset rattijuopumusjutut tulisi käsitellä samoin kuin ylinopeusakat eli rangaistusmääräysmenettelyssä. Kaikki riita- ja hakemusasiat tulee saattaa jatkosäätelyluvan piiriin. Rikosasiasa syytetty tarvitsisi jatkosäätelyluvan, jos hänet on tuomittu enintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen. Valitusmahdollisuus hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen on täysin tarpeeton ja se tulee poistaa. Vankeinhoitolaitoksen kuluja tulisi vähentää esimerkiksi siten, että ulkomaalaiset – käytännössä virolaiset – vangit siirrettäisiin nykyistä useammin ja nopeammin oman kotimaansa vankiloihin kärsimään tuomiotaan.	Rattijuopumukset: Laki sakan ja rikesakon määräämisestä perustuslaki ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö. Riita- ja hakemusasiat: Oikeudenkäymiskaari. Valitusmahdollisuuden poistaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen: Perustuslaki, hallintolainkäyttölaki, lukuisat erityislait. Tuomittujen siirtäminen: Laki tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta perustuu EU-velvoitteeseen.	Rattijuopumukset: Ei mahd. nyk. PeL mukaan. Riita- ja hakemusasiat: Mahdollinen. Eduskunnassa on parh. käsiteltävänä esitys, jossa ehdotetaan jatkosäätelyluvan koskevan jatkossa kaikkia riita- ja hakemus. Myös rikosasioissa jatkosäätelyluvan soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että syytetty tarvitsisi jatkosäätelyluvan, jos hänet on tuomittu nyk. 4kk asemesta enint. 8kk vankeusrangaistukseen. PeV-nykykäytännön mukaan muutos 8kk->2 ei olisi mahdollinen. KHO- Valitusmahdollisuuden poistaminen: Ei mahdollinen nyk. PeL mukaan. Vangittujen siirtäminen: tuomittujen siirtoa koskeva EU-puitepäätös sisältää velvoittavat säännökset, joten muutos ei ole mahd.	Rattijuopumukset: Perustuslakivaliokunta on useaan otteeseen todennut, että tuomiovaltaa voidaan siirtää tuomioistuinten ulkopuolelle vain silloin, kun rikoksen seuraamukseksi tulee rahanääräinen seuraamus. Rattijuopumuksen seurauksena on myös ajokielto, ei tuomiovaltaa voida tältä osin siirtää poliisille.
OM	Vähäisten liikennerikkomusten rangaistukset	Annettava poliisille mahdollisuus määrätä tien päällä maksettava hallinnollinen maksu, jota ei ole tarpeen vahvistaa syyttäjällä	Tieliikennelaki	On mahdollista. Tieliikennerikkomusten sanktiojärjestelmä on parhaillaan arvioitavana liikenne- ja viestintäministeriön hankkeessa tieliikennelainsäädännön uudistamisesta. Tähän kuuluu myös mahdollisuus käyttää seuraamuksena hallinnollisia sanktiomaksuja.	
SM	Räjähdytysilmoitus	Ilmoitus tulisi voida jättää sähköisesti, saman sisältöisenä ja yhdestä paikkaa koko valtakunnan alueella	Räjähdyssasetus (473/1993) TEM	Sisäministeriön käsityksen mukaan muutos on säädösteknisesti mahdollinen.	
SM	Rahankeräyslain muuttaminen (SM valmistelussa)	Hankkeen tavoitteena on muun muassa siirtyä nykyisestä ennakkolisesta lupamenettelystä ilmoituksenvaraiseen menettelyyn	Laki	Kyllä (säädösteknisesti).	
SM	Henkilökortti	Henkilökortin voimassaoloaika pidennettävä 5 vuodesta 10 vuoteen	Henkilökorttilaki 829/1999	Kyllä (säädösteknisesti).	
SM	Tähtisadetikkujen ikäraja	Tähtisadetikkujen 18 vuoden ikäraja luovuttava	L vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta (1030/2009) TEM	Kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön norminantovaltaan	
SM	Ampumaradat	"Vähäisen ampumaradan" laukaussäätöjä nostettava 50 000 laukaukseen	Uusi ampumaratalaki (HaVM 48/2014 vp - HE 20/2014 vp)	Kyllä (säädösteknisesti).	
SM	Väestönsuojien rakentamisvelvoite	Vaikka väestönsuojaa edellyttävää kerrosalaa onkin nostettu, on meillä päästävä järjestelmään, jossa yhteiskunta huolettaa tarvittavien väestönsuojien rakentamisesta.	Pelustuslaki (379/2011).	Kyllä (säädösteknisesti).	
SM/LVM/TEM	Työturva-, tieturva- ja tulityökurssi	Esitetään, että korttien voimassaoloaika pidennetään, koska niiden uusiminen turha kuluerä yrityksille	Tulityökortti: ei säädöstä.		
SM/OM	Istuvan tuomarin virka poliisilaitoksille	Istuva tuomari voisi kirjoittaa sakan jo putkan ovella. Valitusoikeutta ei näissä tarvita. Poliisi tekee tutkinnan ja tuomari päättää. Asia olisi loppuunkäsittely. Yksi vaihtoehto on antaa valituslupa joihinkin tapauksiin ehdolla, että jos seuraavassa asteessa jutun häviää maksattaa yhteiskunta esim. 10.000€ kulukorvauksia asian selvittämisestä.	Laki	Kyllä (säädösteknisesti).	

MMM	Hirvisuulit tehokäyttöön	Suulin käyttö myös muiden kuin hirvenruhojen käsittelyyn	Elintarvikelaki 15 § ja (EY) N:o 853/2004 artikla 4	Jo tällä hetkellä kotieläimiä voidaan teurastaa tuottajan omaa käyttöä varten luonnonvaraisen riistan loppuneurastamiseen tarkoitettussa lahtivajassa. Lahtivaja voi olla joko ilmoitettu elintarvikehuoneisto tai metsästäjien omaan käyttöön tulevan riistan lihan käsittelyyn tarkoitettu paikka. Evira on ohjeistanut asiasta http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/lomakkeet_ja_ohjeet/elintarvikkeet/laitokset/eviran_ohje_16027_2.pdf . Teurastettaessa nautoja, lampaita tai vuohia tilalla (tai esimerkiksi lahtivajassa), tuottajan tulee huomioida TSE-riskiaineksen ja muiden sivutuotteiden hävittämistä sekä eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset. Kaikki lahtivajassa teurastetut kotieläinten ruhot ja niistä saatu liha on tarkoitettu vain tuottajan omaan käyttöön. Tuottaja ei voi luovuttaa lihaa eikä siitä valmistettuja tuotteita oman perheen ulkopuolelle.	Jos "lahtivajassa" haluttaisiin teurastaa kotieläimiä yleiseen kulutukseen, tulisi Eviran hyväksyä se teurastamoksi.
MMM	Luonnonmarjat	Ehdotetaan, että kuluttajat voivat ostaa myös roskaisia tuotteita halvemman hinnan takia.	Asiasta ei säädetä laissa eikä asetuksessa.		
MMM	Elintarvikemyynti	Esitetään, että nykyinen kuntakohtainen lupa olisi valtakunnallinen.	Elintarvikehuoneistoilmoituksista säädetään elintarvikelaissa (13 §).	Muutos on mahdollinen. Kyseessä on kuitenkin tietojärjestelmäongelma, joka ei korjaannu elintarvikelakia muuttamalla. Paikoittain on epäselvää, mihin ja milloin pitäisi tiedottaa. Valtakunnallinen rekisteri olisi tässä hyödyllinen.	Elintarvikemyynnistä, joka tapahtuu liikutettavasta myyntilaitteesta, tehdään ilmoitus yhteen kuntaan (tai muille viranomaiselle). Muihin kuntiin (tai muille viranomaisille) tiedotetaan asiasta.
MMM	Miten viljelijä selviää täydentävien ehtojen byrokratiasta?	MMM on laittanut lausuntopyynnön täydentävien ehtojen asetuksesta.	Eu-tason säädös ja kansalliset valinnat sen määrittämissä reunaehdoissa; EU N:o 1306/2013 91 -101 artikla, liite II ja Vna 4/2015 sekä 7/2015	Tavoitteena on yksinkertaistaa täydentäviin ehtoihin liittyvää byrokratiaa. Muutokset vaativat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutosta äänestysäänntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Liikkuvan elintarvikehuoneiston määrittelmä	Jos elintarvikkeita ei käsitellä autossa, sen ei pitäisi joutua rekisteröitymään liikkuvaksi elintarvikehuoneistoksi.	Elintarvikelaissa (23/2006; 6 § kohta 18a) säädetty liikkuvan elintarvikehuoneiston määrittelmä on EU-asetuksen 852/2004 mukainen. Liikkuvalla elintarvikehuoneistolla tarkoitetaan liikkuvaa myyntilaitetta. Sellainen elintarvikehuoneisto, jossa säilytetään tai kuljetetaan elintarvikkeita, luokitellaan tavalliseksi elintarvikehuoneistoksi ja siitä tehdään elintarvikelain mukainen ilmoitus.	Muutos ei ole tarpeellinen, sillä autossa tapahtuvasta varastoinnista ei edellytetä liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tehtävää ilmoitusta.	Elintarvikkeiden varastointi edellyttää elintarvikehuoneistoa. Autossa tapahtuvasta varastoinnista ja kuljettamisesta ei tarvitse tehdä erillistä ilmoitusta, vaan ilmoitus voidaan yhdistää muuhun elintarvikehuoneistoilmoitukseen. Jos toiminnan tarkoitus on pelkkä kuljettaminen eikä kuljetustoimintaa harjoitettava ole muuta elintarvikehuoneistoa, kuljetustoiminnasta tehdään erillinen ilmoitus. Ehdotuksen perusteella ilmoittamisvelvollisuus ja elintarvikkeiden kuljettamisen ja liikkuvan elintarvikehuoneiston välinen ero ei ole täysin selkeä. Elintarvikkeiden kuljetusten ilmoittamisvelvollisuutta on mahdollista tarkentaa ja selkeyttää elintarvikelain kokonaisuudistuksen yhteydessä.
MMM	Hirven metsästysluvista ja kemeratukijärjestelmästä luovuttava		Hirven pyyntiluvista säädetään metsästyslain (615/1993) 26 - 30 §:ssä sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 4 - 6 §:ssä. Kemeratukijärjestelmästä säädetään kestäväen metsätalouden määräaikaisessa rahoituslaissa (34/2015).	Hirven pyyntiluvista ei voida luopua. Laki 34/2015 ei tule voimaan, jos valtioneuvoston asetus lain voimaantulosta jätetään säätämättä.	Hirven pyyntiluvista ei voida yhteiskunnallisista syistä luopua, koska metsästyslain 20 § edellyttää muun muassa, että metsästäystä on harjoitettava kestäväen käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, etteivät riistaeläinkannat vaarannu eikä luontoa tarpeettomasti vahingoiteta. Riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvattaviin hirvien aiheuttamiin metsävahinkoihin kerätään korvusrahat pyyntilupamaksuina.
MMM	Pienimuotoinen elintarvikejalostus	Eviralla ja maa- ja metsätalousministeriöllä on eriaiviä tulkintoja samasta asetuksesta. Kuntien elintarvikevalvonnassa on lisäksi suuret alueelliset erot.	Pienimuotoisesta elintarvikejalostuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (5 §).	Säädösmuutos on mahdollinen. Asetuksen 5 §:n muuttaminen nykyistä yksiselitteisemmäksi voisi auttaa.	Säädösmuutos ei välttämättä ratkaise tulkintaongelmia kunnissa.
MMM	Kauppojen ja ravintoloiden Oiva-merkinnät	Laitos-Oivan ohjeistus on liian pilkuntarkkaa, epäoleellista "laiminlyönneistä" rangaistaan.	Asiasta ei säädetä laissa eikä asetuksessa.	Muutos on mahdollinen, muttei lainsäädäntöä muuttamalla.	Asia on ratkaistava valvontaviranomaisten piirissä.
MMM	Maaseudun kehittämis- ja yritystukihankkeet	Erityisen tärkeänä olemme pitäneet yhtenäisiä tulkintakäytäntöjä , mikä saattaa hanke- ja yritystukihakijat yhdenvertaiseen asemaan ja edellyttää ohjeita, joissa on mahdollisimman vähän tulkinnanvaraisuuksia. Pidämme lisäksi tärkeänä viranomaisten välisen tiedonvaihdon lisäämistä koskien ohjeita ja tulkintoja sekä valvontakäytäntöjä.	Maaseudun kehittämis- ja yritystukihankkeita säätelee EU:n ja kansallinen lainsäädäntö sekä alemman asteiset säädökset ja ohjeet.	Muutos on mahdollinen. Tavoitteeseen pyritään koulutuksella sekä selkeyttämällä tarvittaessa säädöksiä ja ohjeistusta.	
MMM	Viljelijätukien valvonta- ja hallinnointi	Viljelijöille pitää toimittaa selkokielinen ja ajantasainen tieto säästöjen vaatimuksista.	Hallintolain (434/2003) 2 luvun mukaisesti viljelijätukien hakijoille toimitetaan hakuoppaat ja esitetyt lomakkeet sekä sähköisesti Vipu-tietoja ja -ohjeita EU-säädöksen N:o 1306/2013 72(3) artiklan mukaisesti. Täydentävien ehtojen vaatimukset toimitetaan em. asetuksen 95 artiklan mukaisesti.	Edellä mainitun mukaisesti tietoja toimitetaan jo tällä hetkellä.	

MMM	Yritys- ja hanketukien valvonta- ja hallinnointi	Tukien myönnyttäminen, maksatuksesta ja valvonnasta vastaavien virkamiesten tulkintojen tulisi olla yhtäpitävät.	Yritys- ja hanketukien valvontaa ja hallinnointia säätelee EU:n ja kansallinen lainsäädäntö sekä alemman asteiset säädökset ja ohjeet.	Tavoitteeseen pyritään ohjeistuksella ja koulutuksella.	
MMM	Jatkojalostustilojen toiminnan valvonta ja hallinnointi	Viranomaisvalvonnan päällekkäisyys on poistettava. Lainsäädännön tulkinna on oltava tasapuolista.	Jatkojalostustilojen toiminnan valvontaa ja hallinnointia koskevan lainsäädännön tulkinna ei säädetä laissa.	Muutos on mahdollinen, muttei lain tasolla.	Lainsäädännön tulkinta ratkaistaan valvontaviranomaisten piirissä.
MMM	Viranomaisten välisen yhteistyön puuttuminen	Eri viranomaisten välisen yhteistoiminnan kehittäminen: MAVI –Evara, ELY/kunnat sekä ELY:n sisäinen tiedonkulkua (esim. Y-vastualueen ja elinkeinot –vastualueen välillä) ja päätöksentekoa. Voisiko tiedon ja asiakirjojen välittäminen onnistua eri viranomaisten välillä, jos viljelijä antaa siihen luvan esimerkiksi tukihakemuksessa? Tuki- ja lupahakuprosessia tulisi yrittäviä, jotta viljelijä saisi neuvonnan ja asioinnin ”yhden luukun” periaatteella.	Ehdotus on muodoltaan ja laajuudeltaan sellainen, ettei tiettyä säädöstä tai määräystä voida osoittaa. Asia vaatii laajempaa, hallinonalojen yli menevää tarkastelua.		
MMM	Ojitusilmoitus	Erillisestä ojitusilmoitusmenettelystä tulisi luopua kokonaisuudessaan	Ojitusilmoituksesta säädetään vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:ssä.	Muutos on mahdollinen.	
MMM	Maataloustukia valvotaan tiukasti, valvonta tuskatuttaa, stressaa ja työllistää tiloilla	Maatilojen arjessa koetun hallinnollisen taakan purkaminen on aloitettava EU-lainsäädännön yksinkertaistamisesta. Seuraavan maatalouspolitiikkauudistuksen yhteydessä on täydentävien ehtojen määrää vähennettävä. Komissiossa käynnistynyt sääntelyn purkaminen on myönteinen merkki siitä, että jotakin tapahtuu. Tulevalla parlamenttikaudella purkaminen on toteutettava. Suomalaisissa lisävaatimuksissa, valvontakäytännöissä ja laiminlyöntien sanktioissa on MTK:n näkemyksen mukaisesti myös kehitettävää. Välittömän sanktioinnin sijasta on tuottajille annettava nykyistä useammin mahdollisuus saada neuvontaa tai korjata laiminlyönti heti tarkastuksen yhteydessä, jos se on suinkin mahdollista. Viikkojen odotukset tarkastuspäätöksistä syövät ihmisten energiaa ja jaksamista.	Asiasta on säädetty EU-tasolla ja kansallisesti on tehty valinnat EU-säädösten määrittämässä reunaehtoissa. Säädösnumerot ovat EU N:o 1306/2013 91 -101 artikla, liite II ja Vna 4/2015 sekä 7/2015.	Tavoitteena on yksinkertaistaa täydentäviin ehtoihin liittyvää byrokraatia. Muutokset vaativat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutosta äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Porojen lopettaminen ampumalla ja teurastuksen loppuun saattaminen poroteurastamossa	Kesäaikana (1.6.-31.7.) ns. pelto- ja pihaporojen osalta teurastus voitaisiin aloittaa ampumalla alkutuotantopaikalla 1. maastossa ja loppuun saattaa poroteurastamossa.	EU-asetukset (EY) N:o 853/2004 ja (EY) N:o 854/2004	Muutos ei ole mahdollinen ilman EU-lainsäädännön mukautusta. Asiasta on haettu kansallista poikkeusta komissiolta ja muita jäsenvaltioita 23.1.2015 notifiikaatiolla 2015/38/FIN (kesän ajanjako muutettu ajaksi 1.5.-31.8.). Asetusmuutokset ovat kansallisella lausuntokierroksella 27.1.-10.3.2015. Poikkeuksen saaminen vaatisi komission ja muiden jäsenvaltioiden hyväksynnän. Ruotsilla on vastaava poikkeus. Poikkeuksen läpimeno on silti epävarmaa. Notifiointikäsittely kestää 3-6 kk.	Asia vaatisi lisäksi kolmen kansallisen asetuksen muuttamisen: MMM:n alkutuotantoasetus 1368/2011, MMM:n laitosasetus 795/2014 ja MMM:n lihantarkastusasetus 590/2014.
MMM	Tuki- ja lupaprosessit	Maatalouden tuet ja luvat yhden luukun periaatteelle	EU N:o 966/2012 59(3) artikla ja 1306/2013 7 artikla	Muita toimintoja on yhdistettävissä maksajavirastotoimintoihin säännöksen 966/2012 59(3) artiklan mukaisesti.	
MMM	Tilavalvonnan tulokset	Maatilavalvonnan tuloksista annettava tieto mahdollisimman pian ja prosessia nopeutettava niin, etteivät tuet jää maksukieltoon pitkiksi ajoiksi	EU N:o 1306/2013 75 artikla	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutos on mahdollinen äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti. Kysymys on myös resurssista ja talousarviosta. Valvontapöytäkirja toimitetaan mahdollisimman pian valvonnan päättymisestä.	
MMM	Valvontaseuraamukset	Kohtuullistettava valvontaseuraamuksia, jos rike ollut vähämerkityksinen ja tahaton, eikä tavoitteena ole ollut taloudellisen hyödyn saavuttaminen	EU N:o 1306/2013 64, 77, 97 ja 99 artikla	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutos on mahdollinen äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Maataloustukien valvonta EU-tasolla	Kohdistettava riskiperusteisesti erityisesti niihin maihin, missä hallinto- ja kontrollijärjestelmät eivät ole riittävällä tasolla ja kunnossa	EU N:o 966/2012 59 artikla ja 1306/2013 47 artikla	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten muutos on mahdollinen äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Pinta-ali tiedot	Ei sanktioita maanviljelijälle, jos pinta-ali tiedot muuttuvat viljelijästä riippumattomasta syystä	EU N:o 1306/2013 77 artikla ja sitä täydentävä delegoitu asetus EU N:o 640/2014 18 ja 19 artikla	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ja komission asetuksen muutos on mahdollinen äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Peltopinta-alan karttakäytännöt	Maatalousyrittäjien osalta peltopinta-alaa koskevaa karttakäytäntöä pitää yksinkertaistaa ja tarpeettomien karttojen tekemistä vähentää	EU N:o 1306/2013 72(3) artikla ja sitä täydentävä delegoitu asetus EU N:o 640/2014 5 artikla	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ja komission asetuksen muutos on mahdollinen äänestysääntöjen (sekä EP:n että neuvoston hyväksyntä) mukaisesti.	
MMM	Viranomaisten välinen tiedonkulkua	MaVi:n Evaran ja ELY-keskusten välillä sekä ELY-keskusten sisällä yhteistyötä ja tiedon sekä asiakirjojen välittämistä on parannettava	Maaseutuelinkeinorekisterilaki (284/2008) mahdollistaa tehtävien hoitamisen em. tietojen saamisen.		
MMM	Eläinrekisteri	Eläinten merkinnässä ja rekisteröinnissä poistettava kaksinkertainen kirjanpito, ei tarvetta paperiversion säilyttämiselle	EU-asetus 1760/2000 ja 21/2004 sekä laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010	Muutos ei ole mahdollinen.	Paperittomuudesta säädetty sekä EU:n että kansallisessa lainsäädännössä. Se on mahdollista, jos eläintenpitäjällä on käytössään on-line -yhteys eläinrekisteriin ja tiedot päivitetään luetteloidolle asetettujen vaatimusten mukaisesti.

MMM	Tuotantoeläinten EU-tunnus	Tuotantoeläimen EU-tunnuksen määrädyttävä loogisesti tilakohtaisesta numerosta ja juoksevasta korvanumerosta, kuten Ruotsissa	EU-asetus 1760/2000 ja 21/2004	Muutos ei ole mahdollinen.	Eläinten elektroninen tunnistaminen rajoittaa tunnuksen muotoa. Nautaeläimillä nykyinen tunnuksen muoto otettiin käyttöön jo v. 1995.
MMM	Tuotantoeläinten laskenta	Kaikkien tuotantoeläinten laskenta rekisteripohjaiseksi	Asiaa säätelee EU-tason säädös yksilötasolla rekisteröityjen tietojen käyttömahdollisuudesta, täytäntöönpanoasetus EU N:o 809/2014 11 (1)(c) artikla.	Komission asetuksen muutos on mahdollinen äänestysääntöjen mukaisesti. Yksilöeläinten laskenta on jo laajasti käytössä sikäli kuin rekisteri on olemassa ja sisältää vaadittut tiedot.	
MMM	Eläimistä saatavat sivutuotteet	Eläimistä saatavien sivutuotteiden käsittely joustavammaksi. Käsittelylaitoksia liian vähän ja kuljetuskustannukset korkeat.	EU-asetus 1069/2009 ja 142/2011	Muutos ei ole mahdollinen.	Eläimistä saatavien sivutuotteiden käsittelystä on säädetty, kun taas laitosten määrä on yritysten asia.
MMM	Poron teurastaminen	Poron teurastaminen mahdollistettava suoraan erotusaidalla ilman teurastamokuljetusta	Asiasta säädetään kansallisesti valtioneuvoston asetuksella 1258/2011. Kyseessä on kansallinen poikkeus, joka on notifioitu komissiolle ja muille jäsenvaltioille 19.12.2005. EU:n hygienialainsäädäntö edellyttää, että porot teurastetaan ja niiden liha tarkastetaan hyväksytyissä teurastamoissa (EU-asetukset (EY) N:o 853/2004 ja (EY) N:o 854/2004). Tarhatun riistan teurastus voidaan aloittaa tietyin ehdoin jo alkutuotantopaikalla, mutta Suomessa tätä ei ole sovellettu poroon, koska EU-asetuksen (EY) N:o 853/2004 edellyttämät vaatimukset eivät täyty. ☹️	Muutos ei ole mahdollinen. Porojen teurastaminen erotusaidalla on mahdollista, jos poronliha tulee omaan käyttöön, jolloin toiminta on elintarvikelainsäädännön ulkopuolella. Poron teurastaminen erotusaidalla on mahdollista, jos poronliha myydään suoraan kuluttajalle tuottajalta poronhoitoalueella paikasta, jossa poro on teurastettu, tai alkutuotantopaikalta. Ko. lihaista on mahdollista myös valmistaa alkutuotantopaikalla poron kuivalihaa, jota voi myydä suoraan kuluttajalle alkutuotantopaikalta poronhoitoalueella.	EU:n hygienialainsäädäntö edellyttää, että porot teurastetaan ja niiden liha tarkastetaan hyväksytyissä teurastamoissa (EU-asetukset (EY) N:o 853/2004 ja (EY) N:o 854/2004). Tarhatun riistan teurastus voidaan aloittaa tietyin ehdoin jo alkutuotantopaikalla, mutta Suomessa tätä ei ole sovellettu poroon, koska EU-asetuksen (EY) N:o 853/2004 edellyttämät vaatimukset eivät täyty.
MMM	Pienteurastamojen rajat	Pienteurastamoiden suurimpia sallittuja eläinmääriä on nostettava	MMMta 795/2014	Asetusta on mahdollista muuttaa, mutta todennäköisesti muutoksella ei olisi kaikkia ehdottajan toivomia vaikutuksia. Ensiksi, jos suurimpia sallittuja eläinmääriä nostettaisiin, niin tulisi harkittavaksi pienteurastamoille annettujen rakenteellisten poikkeusten rajoittaminen esimerkiksi nykyisen kokoihin pienteurastamoihin. Mahdollisesti Eviralle annettaisiin harkintavaltaa rakenteellisen jouston osalta. Teurastusmäärien nosto merkitsisi toiminnassa oleville pienteurastamoille rakenteellisia muutoksia. Toiseksi, teurastusmäärien noustessa lihan tarkastusta ei välttämättä voitaisi suorittaa ruhojähdyttämöissä kuten nykyisin. Eviralla tulisi olla harkintavaltaa lihan tarkastuksen järjestämiseksi. Tällöin voisi olla tarpeen käyttää lihan tarkastajia tarkastuseläinlääkärin apuna. Tämä merkitsisi lihan tarkastusmaksujen nousua. Tarkastusmaksuihin ei mahdollisesti voitaisi soveltaa nykyistä asetusta Eviran maksullisista suoritteista. Kolmanneksi, nykyinen valtion subventio (600.000€) ei välttämättä riittäisi, vaan pientenkin pienteurastamon lihan tarkastusmaksuihin voisi tulla korotustarpeita.	Jos pienteurastamon suurimpia sallittuja teurastusmääriä nostettaisiin, tulee ottaa huomioon se, että nykyinen tilanne rakenteellisten poikkeusten ja lihan tarkastusmaksujen osalta ei voisi säilyä ennallaan. Jos asetusta muutetaan, täytyy muutos notifioida komissiolle, koska siinä mukautetaan EU-lainsäädäntöä ja lainsäädäntöä voidaan muuttaa vain jos komissio ja muut jäsenvaltiot hyväksyvät sen.
MMM	Raakamaidon myynti	Sallittava raakamaidon myynti suoraan tilalta ilman elintarvikehuoneistoilmoitusta 10 000 litraan asti	Suurten raakamaitomäärien suoramyyntille on asetettu erityisiä elintarviketurvallisuuden kannalta tarpeellisia hygieniaehtoja, jotka koskevat eläintenpitoa, navettaolosuhteita, omavalvontaa, maidon käsittely- ja myyntiolosuhteita ja midon mikrobiologisia tutkimuksia. Säännösten noudattamisen valvomiseksi valvontaviranomaisen on saatava tieto raakamaidon myyjistä. Elintarvikehuoneistoilmoitus palvelee tätä tarkoitusta (elintarvikelaki 13 §).	Ilmoituksen tekemiseen liittyvää hallinnollista taakkaa, mukaan lukien kunnan perimiä taksoja ilmoituksen käsittelystä ja valvonnasta tulisi tarkastella. Koska samat toimijat tekevät tai ovat tehneet alkutuotantoilmoituksen, olisi selvitettävä mahdollisuutta ilmoittaa maidon alkutuotannosta ja suurten määrien suoramyyntistä yhdellä, samalla ilmoituksella. Ilmoituksen reaaliaikaisuudesta on silloin huolehdittava.	Raakamaidon kaltaisen riskielintarvikkeen hygieniavaatimuksia ja luovutettavan määrän rajaa ei ole syytä muuttaa. Raakamaidon kulutuksen kiinnostavuuden myötä Suomessa on viime vuosina tullut esiin useita raakamaidon välittämiä epidemioita.
MMM	Marjojen myyntimitat	Myynti litramitalla sallittava. AVI-tarkastajat rajoittavat litramitoilla myyntiä, koska myyntiin tapahduttava kiloissa.	AVI-tarkastajat eivät elintarvikelain nojalla ole tässä asiassa toimivaltaisia. Elintarvikelain nojalla annettu VN 1258/2011 määrittelee vähärisikisen toiminnan rajat marjojen kohdalla kiloina, mutta ei tämä tarkoita, ettei voisi käyttää litramittaa. Mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annettu laki (10.12.1993/1156) kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön vastuualueelle.		

MMM	Marjojen ja juuresten myynti maanteiden levähdyspaikoilla	Vapautettava lupamenettelystä, viranomaisohjeistus riittääköön	Levähdyspaikalla oleva myyntipiste on kiinteä tai liikuva elintarvikehuoneisto. Kiinteästä elintarvikehuoneistosta EL 13§:n mukainen ilmoitus on tehtävä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos kyse on EL 13§ 6 momentin mukaisesta toiminnasta (yksityinen henkilö tai kyse ei ole elinkeinon harjoittamisesta). Liikkuvasta yksiköstä on aloitettaessa tehtävä elintarvikehuoneistoilmoitus EL 14§:ssä kuvatulla tavalla. Lisäksi EL 15a§ mukaan liikkuvasta elintarvikehuoneistosta on tiedotettava saapumispaikkakunnan valvontaviranomaiselle. Jälkimmäisessä kyse ei ole luvasta eikä edes ilmoituksesta, vaan viranomaisen informoimisesta.	Toive koskee kasvipärisiä alkutuotannon tuotteita. VNA 1258/2011 mahdollistaa marjojen ja juuresten myynnin tuottajan toimesta pienessä määrin esim. levähdyspaikalla ilman elintarvikehuoneistoilmoitusta, siis osana alkutuotantoa. Tästä olisi ilmoitettava alkutuotantoilmoituksessa lukuunottamatta elintarvikelain 22§ 4 mom mainittua luonnonvaraisten kasvien ja sienten vähäisten määrien myyntiä jos kyse on siitä, että elinkeinonharjoittaja saisi myydä rajattomasti marjojaan ja juureksiaan maantien varressa osana alkutuotantoa, olisi VN asetuksen 1258/2011 kilorajoja nostettava.	Liikkuvien elintarvikehuoneistojen osalta asiaan liittyy erityisiä riskejä eikä niiden valvontamahdollisuutta ole siksi syytä heikentää.
MMM	Varsijousimetsästy	Sallittava rauhoittamattomien lajien metsästy varsijousella	EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY), metsästyslaki (615/1993) 33 §	Muutos ei ole mahdollinen.	Varsijousi kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen VI kiellettyihin pyyntimenetelmiin.
OKM	Yliopistojen kokonais- kustannusmalli	Ehdotetaan, että luovuttaisiin yliopistojen kokonaiskustannusmallista	Suomen Akatemian rahoitusperuste.	Ei ole mahdollinen.	Vaikeuttaisi yliopistojen taloudenhoitoa, koska hankkeisiin sisältyviä kustannuksia jäisi perusrahoituksella maksettaviksi. Myös Tekesillä kokonaiskustannusmalli. Tekes on TEM:in alainen.
OKM	Kieltenopiskelun valinnanvapaus	Peruskoulujen toisen kotimaisen kielienopiskelun pakollisuus on poistettava muuttamalla Perusopetuslaki, Kieliäki ja Perustuslaki sellaiseen muotoon että niissä ei velvoiteta suomen- tai ruotsinkielien pakollista opiskelua	Perusopetuslain muutos.	Edellyttää perustuslaki-valiokunnan näkemystä kielten opiskelun suhteesta kansallikielille turvattuihin sivistyksellisiin oikeuksiin.	
OKM	Ammattillinen koulutus	Yhdistää ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö, rahoitus ja ohjaus yhdeksi kokonaisuudeksi	Edellyttää lain ammatillisesta peruskoulutuksesta ja lain ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sekä rahoitusta koskevien säästöjen uudistamista yhdeksi laiksi.		
OKM	Yleisestä virkamiesruotsin vaatimuksesta on luovuttava	Tarkoittaa korkeakoulututkintoihin sisältyvää pakollista toisen kotimaisen kielen kurssia. Korvaavana mahdollisuutena esimerkiksi erillisen, ko. kielioinnot sisältävän julkishallinnon perusopintokokonaisuuden luominen.	Edellyttää VNA:n yliopistojen tutkinnoista ja VNA:n ammattikorkeakouluista muuttamista.		
OKM	Tekijänoikeuslaisissa epäohjonmukaisuutta	Koska työnantaja kantaa aina teosten luomiseen ja kehittämiseen liittyvän taloudellisen riskin, olisi työnantajalle teoslajista riippumatta siirtyisivät kaikki tekijänoikeuslain mukaiset taloudelliset oikeudet teokseen.	Tekijänoikeuslain muutos	On mahdollista.	
OKM	Musiikiterapeuttien asema	Laillistetun ammattinimikkeen saaminen poistaisi musiikiterapeuttien perusteettoman eriarvoisuuden keskenään ja suhteessa muihin terapia- ja kuntoutuspalveluita tarjoaviin yksityisiin palveluntuottajiin sekä arvonlisäverotukseen liittyvät ongelmat sekä parantaisi palvelun laatua (mm. potilasvakuutuksen ottamisen mahdollistumisella ja valvonnan lisääntymisellä) ja saatavuutta eri potilasryhmille.	Laillistetut ammattinimikkeet kuuluvat STM:n toimivaltaan.		
OKM	Tekijänoikeus-korvaukset	Tekijänoikeuskorvaukset voitava maksaa taitelijan yritykselle, mikäli taitelija työskentelee yrittäjänä	Kysymys ei liity tekijänoikeuslakiin, vaan on verotukseen liittyvänä VM:n toimivallassa		
OKM	Uimaopetusvalvonta	Ei tarvetta erillisille nais- ja miesopettajalle uimaopetusvalvonnessa, muikin aikuinen, esim. koulunkäyntiavustaja riittää	Edellyttää uusia säännöksiä perusopetuslakiin. Vastuuta opetustapahtumasta voitaisiin antaa muullekin kuin opettajalle.		
VM	Harmaan talouden torjunta rakennusalalla	Tavoitteet ovat periaatteessa hyviä, mutta toteutus työllistää kohtuuttomasti työmaita.			
VM	Veronumeron ilmoittaminen veronumerorekisteriin	Mitä järkeä ilmoittaa, kun kaikkien veronumerot ovat jo verohallinnon tiedossa?			
VM	Matkakulut verotuksessa	Vähennyksen saa etäisyyden mukaan kotoa työpaikalle, ja joka ikinen saisi kilometritä saman vähennyksen			
VM	Virosta mallia verotukseen	Veromalli Virosta, ennen kuin kaikki yritykset ovat paenneet Suomesta sinne. (Tarkoittaa yritysverotuksen muuttamista kohti Viron mallia, ei Viron mallin käyttöön ottamista sellaisenaan)			
VM	Verotus tasa-arvoiseksi	Ansiotulot ja pääomatulot samalle veroasteikolle.			
VM	Pienyrittäjät	Sveitsin ja Itävallan malliin pienyrittäjille verovapaus 20 000 Euroon saakka sekä lupamaksut ja kaikenmaailman tarkastajajepujen palkkiot pois			
VM	Ohivalitus järjestelmä muutettava verotuksen osalta	Järjestelmään pitää luoda mahdollisuus sille (tämä vaihtoehto oli tuollon valmistelussa mukana), että verottaja voi tarkistaa jonkun menettelyn eri oikeusasteissa fiktiivisellä skenaariolla, ilman että jotain yritystä on lahdattava vain sen takia, että verottaja voi verottaa aggressiivisimmin jatkossa.			
VM	Arvonlisäverottoman liiketoiminnan rajan nostaminen 8500 eurosta	Alvitomuuden raja olisi hyvä sitoa johonkin elinkustannusindeksiin.			
VM	Ansiotuloverotus	Ehdotetaan, että vähennykset pois ja tilalle yleinen veroasteen lasku etenkin keski- ja hyvätuloisille			

VM	Kausiveroilmoituksen myöhästymismaksu	Verohallinnolle täytyy riittää, jos maksu myöhästyy ja siitä peritään viivästyskorko			
VM	Kuntien tehtävien vähentäminen	Käydään läpi lokakuussa luovutettu kuntien tehtävien vähentämistäraportti ja siitä esitykset kuntien velvoitteiden vähentämiseksi			
VM	Tehtävä- ja päätöksentekotasojen vähentäminen	Käydään läpi kaikki ne tehtävät, joissa valtion samaa viranomaistehtävää tai sen osaa hoidetaan useammalla kuin yhdellä tasolla (tasoja voi nykyisin olla 3 – jopa 5)	Pääsääntöisesti kansallinen lakitasoinen sääntely	Kyllä	
VM	Aluehallintovirastojen resurssit hyötykäyttöön	Elinkeinotoimintaan tarvittaville lupaprosesseille tulisi säätää enimmäiskesto-aika jonka puitteissa viranomaisen tekee päätöksensä. Vähäpätöisiin tai tarpeettomiin asioihin kohdistuva tarkastus ja valvonta resurssihukkaa. Aluehallintovirastojen resurssit tulisi priorisoida yhteiskunnassa taloudellisesti kannattavien hankkeiden edistämiseen.	Pääsääntöisesti kansallinen lakitasoinen sääntely	Kyllä ainakin osin	
VM	Yrittäjä vs palkansaaja	Verottajan mielivaltainen tulkinta pitää saada pois kuka on oikea ja kuka leikkiyrittäjä.			
VM	Yrityksen ja yrittäjän sekä osinkojen verotus	Maamme kiistatta kaivataan lisää riskinotto kykyisiä yrittäjiä. Tässä osaltaan auttaisi, jos verotus olisi neutraalia. Parasta olisi kun kaksinkertainen verotus poistettaisiin kokonaan, mutta tämä ei liene realistisia			
VM	Talkoot ja vapaaehtoinen auttaminen pois ilmoitettavien/valvottujen listoilta				
VM	Verottajalle vastuu	Neuvo pitää olla mahdollista saada allekirjoitettuna paperille pränättyä niin että siihen voi luottaa ihan ilman maksuja. Verohallinnon on annettava neuvontaa ihmisille, jotka haluavat palkata työntekijän			
VM	Verovarojen käytöstä päättää veronmaksaja itse	Mahdollisuus esimerkiksi veroilmoituksen yhteydessä ottaa kantaa siihen, mihin haluaa maksamiaan veroja käytettävän			
VM	Moottorisahavähennys tuloverotuksessa poistettava				
VM	Uusi metropolihallinto vie päätöksenteon kauaksi ja kalliiksi	Ehdotuksen tekijä vastustaa erillisen metropolihallinnon luomista.	Ei ole vielä säädöspohjaa, mutta on valmisteltu hallituksen esityksen luonnos	Jatkovalmistelu ja linjaus lainsäädännöstä on tehtävä sote-linjakunnan yhteydessä	
VM	Kasvuyritysten verotusta kevennettävä tai poistettava	Uusille yrityksille esim. 5 vuoden verovapaus niin kauan kuin voittovarot sijoitetaan yrityksen kasvuun - tähän vastauksena, että suurin osa yrityksistä perustettaisiin uudelleen ja ehdotetaan mallia Virosta			
VM	Uuden-Seelannin esimerkki	Esim. verojen laskeminen, turhien virastojen lakkauttaminen (Aluehallintovirasto), tarpeettoman byrokratian lakkauttaminen (ajokortin uusiminen)			
VM	Järjestötoiminta	Yhteiskunta voisi osoittaa arvostusta yleishyödyllisiä yhteisöjä kohtaan purkamalla sääntelyä nimenomaan niiden osalta. Vapaaehtoisten kulukorvauksiin, aterioiden tarjoamiseen sekä kiittämisen ja kannustamisen muotoihin liittyvissä verotuskäytännöissä on tulkinvaraisuuksia. Lainsäädännössä haasteita vapaaehtoistoimintaa organisoiville aiheuttavat varainhankintaan liittyvät säädökset (arpajaislaki, rahankeräyslaki), hygienia- ja muut säännökset sekä lainsäädännön epäselvyyksistä johtuvat erilaiset viranomaistulkinnat.			
VM	Sukupolvenvaihdosten verotus	Kannattava vaihtoehto olisi ottaa mallia Ruotsista, jossa sukupolvenvaihdosten veronmaksua lykätään. Vero maksetaan myyntivoittoverona vasta, jos sukupolvenvaihdoksessa siirtynyt yritys tai sen osa myydään edelleen.			
VM	Verotilin virheiden vaikea korjausmenettely	Olisi tärkeää, että yritys voisi korjata ilmoituksia myös ilman myöhästymismaksua, sillä virheelliset tiedot verotilillä eivät palvele kenenkään etua. Verotilille tulisi antaa maksuton korjausmahdollisuus esim. tilinpäätöksen yhteydessä.			
VM	Kannustava verotus on muuttunut pienyrityksissä epäkannustavaksi	SY on vaatinut, että elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotusta kevennetään tekemällä elinkeinotoiminnan tulosta 5 prosentin suuruisen yrittäjävähennys. Veromuutokset ajavat muuten muuttamaan henkilöyrityksiä osakeyhtiöiksi. Tämä olisi vahingollista koko yrittäjävetoiselle pienyritystoiminnalle. Myös aloittavien yritysten tulisi voida harjoittaa toimintaa joustavasti nykyisissä pienyritysmuodoissa pääomaverokannan korotuksista huolimatta.			

VM	Tilintarkastuslain muuttaminen askel vääriin suuntaan (tilintarkastajan velvollisuus ilmoittaa sääntöjen vastaisuuksista)	Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta on ensiarvoisen tärkeää. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että keinot ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia eivätkä aiheuta juridisia tai käytännön riskejä tai tarpeettomia kustannuksia oikein toimiville yrityksille. Esityksessä ei ole arvioitu asianmukaisella tavalla yritysvaikutuksia eikä analysoitu esimerkiksi sitä, missä määrin esitetyt toimenpiteet ovat harmaan talouden torjunnan näkökulmasta tosiasiasa tehokkaita ja perusteltuja suhteessa niihin kustannuksiin ja hallinnollisiin rasitteisiin, joita muutos aiheuttaa tilintarkastajille ja sitä kautta asiakkaille. Lisäksi sääntelyn tosiasialisen tehokkuuden kannalta on tärkeä havaita, että harmaa talous ja talousrikollisuus esiintyvät valtaosaltaan sellaisissa oloissa, joihin ehdotetulla ilmoitusvelvollisuudella ei olisi mitään vaikutusta. Harmaan talouden toimijat eivät todennäköisesti edes valitse tilintarkastajaa ja toimituta tilintarkastusta silloinkaan, kun laki sitä edellyttäisi.			
VM	Talkootyön helpottaminen	Talkootyöhön liittyvää sääntelyä tulee karsia niin paljon kuin kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta on mahdollista. Samoin tulee miettiä, onko välttämätöntä kohdella kaikkea vastavuoroista naapuriapua "harmaana taloutena"			
VM	Verotarkastukset	Verotarkastuksen tuloksista tulisi antaa tarkka selvitys ja niitä tulisi nopeuttaa			
VM	Ennakkoperintä- ja alv-rekisterit	Pääsy rekistereihin ilmoitusmenettelyllä tapahtuvaksi			
VM	First North -listalle listautuvat yritykset	Sallittava First North -listalle listautuville kasvuyrityksille osinkoverotuksen jatkuminen.			
VM	Verotilijärjestelmä	Kehitettävä verotilijärjestelmää ottamalla mukaan kaikki verohallinnon maksuunpanemat verot			
VM	ELYjen ja AVIen yhteinen tietokanta	Päällekkäisen viranomaisvalvonnan poistamiseksi ELY-keskusten ympäristöosastolle ja AVIen maaseutuosastolle perustettava yhteinen tietokanta. Esimerkiksi lannanlevitys ja sen valvonta	Ei kommentteja	Ei kommentteja	
VM	Lapsivähennys	Lapsivähennyksestä luovuttava			
VM	Veromuutosten vaikutusarvioinnin kehittäminen	Yhtäkään uutta veroa ei säädetä eikä veronkorotuseisitystä anneta ilman perusteellista yritysvaikutusten arviointia, jossa uskottavalla tavalla otetaan huomioon myös ehdotetun muutoksen dynaamiset ja ei-aiotut vaikutukset.			
VM	Talkoissa tarjottujen aterioiden verottomuus	Talkoissa tarjottujen aterioiden oltava aina verottomia			
VM	Harmaan talouden torjunta rakennusalalla	Tavoitteet ovat periaatteessa hyviä, mutta toteutus työllistää kohtuuttomasti työmaita.			
VM	Veronumeron ilmoittaminen veronumerorekisteriin	Mitä järjeä ilmoittaa, kun kaikkien veronumerot ovat jo verohallinnon tiedossa?			
VM	Matkakulut verotuksessa	Vähennyksen saa etäisyyden mukaan kotoa työpaikalle, ja joka ikinen saisi kilometritä saman vähennyksen			
VM	Virosta mallia verotukseen	Veromalli Virosta, ennen kuin kaikki yritykset ovat paenneet Suomesta sinne. (Tarkoittaa yritysverotuksen muuttamista kohti Viron mallia, ei Viron mallin käyttöön ottamista sellaisenaan)			
VM	Verotus tasa-arvoiseksi	Ansiotulot ja pääomatulot samalle veroasteikolle.			
VM	Pienyrittäjät	Sveitsin ja Itävallan malliin pienyrittäjille verovapaus 20 000 Euroon saakka sekä lupamaksut ja kaikenmaailman tarkastajaheppujen palkkiot pois			
VM	Ohivalitus järjestelmä muutettava verotuksen osalta	Järjestelmään pitää luoda mahdollisuus sille (tämä vaihtoehto oli tuollon valmistelussa mukana), että verottaja voi tarkistaa jonkun menettelyn eri oikeusasteissa fiktiivisellä skenaariolla, ilman että jotain yritystä on lahdattava vain sen takia, että verottaja voi verottaa aggressiivisimmin jatkossa.			
VM	Arvonlisäverottoman liiketoiminnan rajan nostaminen 8500 eurosta	Alvittomuuden raja olisi hyvä sitoa johonkin elinkustannusindeksiin.			
VM	Ansiotuloverotus	Ehdotetaan, että vähennykset pois ja tilalle yleinen veroasteen lasku etenkin keski- ja hyvätuloisille			
VM	Kausiveroilmoituksen myöhästymismaksu	Verohallinnolle täytyy riittää, jos maksu myöhästyy ja siitä peritään viivästyskorke			
VM	Kuntien tehtävien vähentäminen	Käydään läpi lokakuussa luovutettua kuntien tehtävien vähentämistäraportti ja siitä esitykset kuntien velvoitteiden vähentämiseksi	Kuntien tehtävistä säädetään lailla.	Jatkovalmistelua koskevat linjaukset tehdään uuden hallituksen Julkisen talouden suunnitelmassa ja Kuntatalousohjelmassa. Tehtävien muutokset toteutetaan lainsäädäntöä muuttamalla.	Muutosten toteuttaminen edellyttää vahvaa poliittista ohjausta. Eduskunta on hylännyt joitakin rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä tehtyjä kuntien tehtävien vähentämistä koskevia esityksiä.
VM	Tehtävä- ja päätöksentekotasojen vähentäminen	Käydään läpi kaikki ne tehtävät, joissa valtion samaa viranomaistehtävää tai sen osaa hoidetaan useammalla kuin yhdellä tasolla (tasoja voi nykyisin olla 3 – jopa 5)	Pääsääntöisesti kansallinen lakitasoinen sääntely	Kyllä	

VM	Aluehallintovirastojen resurssit hyötykäyttöön	Elinkeinotoimintaan tarvittaville lupaprosesseille tulisi säätää enimmäiskestoaja jonka puitteissa viranomaisen tekee päätöksensä. Vähäpätöisiin tai tarpeettomiin asioihin kohdistuva tarkastus ja valvonta resurssihukkaa. Aluehallintovirastojen resurssit tulisi priorisoida yhteiskunnassa taloudellisesti kannattavien hankkeiden edistämiseen.	Pääsääntöisesti kansallinen lakitasoinen sääntely	Kyllä ainakin osin	
VM	Yrittäjä vs palkansaaja	Verottajan mielivaltainen tulkinta pitää saada pois kuka on oikea ja kuka leikkiryttäjä.			
VM	Yrityksen ja yrittäjän sekä osinkojen verotus	Maahamme kiistatta kaivataan lisää riskinottoiskyisiä yrittäjiä. Tässä osaltaan auttaisi, jos verotus olisi neutraalia. Parasta olisi kun kaksinkertainen verotus poistettaisiin kokonaan, mutta tämä ei liene realistisia			
VM	Talkoot ja vapaaehtoinen auttaminen pois ilmoitettavien/valvottujen listoilta				
VM	Verottajalle vastuu	Neuvo pitää olla mahdollista saada allekirjoitettuna paperille pränättynä niin että siihen voi luottaa ihan ilman maksuja. Verohallinnon on annettava neuvontaa ihmisille, jotka haluavat palkata työntekijän			
VM	Verovarojen käytöstä päättää veronmaksaja itse	Mahdollisuus esimerkiksi veroilmoituksen yhteydessä ottaa kantaa siihen, mihin haluaa maksamiaan veroja käytettävän			
VM	Moottorisahavähennys tuloverotuksessa poistettava				
VM	Uusi metropolihallinto vie päätöksenteon kauaksi ja kalliiksi	Ehdotuksen tekijä vastustaa erillisen metropolihallinnon luomista.	Ei ole vielä säädöspohjaa, mutta on valmisteltu hallituksen esityksen luonnos	Jatkovalmistelu ja linjaus lainsäädännössä on tehtävä sote-linjausten yhteydessä	
VM	Kasvuyritysten verotusta kevennettävä tai poistettava	Uusille yrityksille esim. 5 vuoden verovapaus niin kauan kuin voittovarot sijoitetaan yrityksen kasvuun - tähän vastauksena, että suurin osa yrityksistä perustettaisiin uudelleen ja ehdotetaan mallia Virosta			
VM	Uuden-Seelannin esimerkki	Esim. verojen laskeminen, turhien virastojen lakkauttaminen (Aluehallintovirasto), tarpeettoman byrokratian lakkauttaminen (ajokortin uusiminen)			
VM	Järjestötoiminta	Yhteiskunta voisi osoittaa arvostusta yleishyödyllisiä yhteisöjä kohtaan purkamalla sääntelyä nimenomaan niiden osalta. Vapaaehtoisten kuluorvauksiin, aterioiden tarjoamiseen sekä kiittämisen ja kannustamisen muotoihin liittyvissä verotuskäytännöissä on tulinnanvaraisuutta. Lainsäädännössä haasteita vapaaehtoistoimintaa organisoiville aiheuttavat varainhankintaan liittyvät säädökset (arpajaislaki, rahankeräyslaki), hygienia- ja muut säännökset sekä lainsäädännön epäselvyyksistä johtuvat erilaiset viranomaistulkinnat.			
VM	Sukupolvenvaihdosten verotus	Kannattava vaihtoehto olisi ottaa mallia Ruotsista, jossa sukupolvenvaihdosten veronmaksua lykätään. Vero maksetaan myyntivoittoveron vasta, jos sukupolvenvaihdoksessa siirtynyt yritys tai sen osa myydään edelleen.			
VM	Verotilin virheiden vaikea korjausmenettely	Olisi tärkeää, että yritys voisi korjata ilmoituksia myös ilman myöhästymismaksua, sillä virheelliset tiedot verotilillä eivät palvele kenenkään etua. Verotilille tulisi antaa maksuton korjausmahdollisuus esim. tilinpäätöksen yhteydessä.			
VM	Kannustava verotus on muuttunut pienyrityksissä epäkannustavaksi	SY on vaatinut, että elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotusta kevennetään tekemällä elinkeinotoiminnan tulosta 5 prosentin suuruisen yrittäjävähennys. Veromuutokset ajavat muuten muuttamaan henkilöyrityksiä osakeyhtiöiksi. Tämä olisi vahingollista koko yrittäjävetoiselle pienyritystoiminnalle. Myös aloittavien yritysten tulisi voida harjoittaa toimintaa joustavasti nykyisissä pienyritysmuodoissa pääomaverokannan korotuksista huolimatta.			

VM	Tilintarkastuslain muuttaminen askel vääriin suuntaan (tilintarkastajan velvollisuus ilmoittaa sääntöjen vastaisuuksista)	Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta on ensiarvoisen tärkeää. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että keinot ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia eivätkä aiheuta juridisia tai käytännön riskejä tai tarpeettomia kustannuksia oikein toimiville yrityksille. Esityksessä ei ole arvioitu asianmukaisella tavalla yritysvaikutuksia eikä analysoitu esimerkiksi sitä, missä määrin esitetyt toimenpiteet ovat harmaan talouden torjunnan näkökulmasta tosiasiaa tehokkaita ja perusteltuja suhteessa niihin kustannuksiin ja hallinnollisiin rasitteisiin, joita muutos aiheuttaa tilintarkastajille ja sitä kautta asiakkaille. Lisäksi sääntelyn tosiasiallisen tehokkuuden kannalta on tärkeä havaita, että harmaa talous ja talousrikollisuus esiintyvät valtaosaltaan sellaisissa oloissa, joihin ehdotetulla ilmoitusvelvollisuudella ei olisi mitään vaikutusta. Harmaan talouden toimijat eivät todennäköisesti edes valitse tilintarkastajaa ja toimituta tilintarkastusta silloinkaan, kun laki sitä edellyttäisi.			
VM	Talkootyön helpottaminen	Talkootyöhön liittyvää sääntelyä tulee karsia niin paljon kuin kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta on mahdollista. Samoin tulee miettiä, onko välttämätöntä kohdella kaikkea vastavaroista naapurirapua "harmaana taloutena"			
VM	Verotarkastukset	Verotarkastuksen tuloksista tulisi antaa tarkka selvitys ja niitä tulisi nopeuttaa			
VM	Ennakkoperintä- ja alv-rekisterit	Pääsy rekistereihin ilmoitusmenettelyllä tapahtuvaksi			
VM	First North -listalle listautuvat yritykset	Sallittava First North -listalle listautuville kasvuyrityksille osinkoverotuksen jatkuminen.			
VM	Verotilijärjestelmä	Kehitettävä verotilijärjestelmää ottamalla mukaan kaikki verohallinnon maksuunpanemat verot			
VM	ELYjen ja AVIen yhteinen tietokanta	Päällekkäisen viranomaisvalvonnan poistamiseksi ELY-keskusten ympäristöosastolle ja AVIen maaseutuosastolle perustettava yhteinen tietokanta. Esimerkiksi lannanlevitys ja sen valvonta	Ei kommentteja	Ei kommentteja	
VM	Lapsivähennys	Lapsivähennyksestä luovuttava			
VM	Veromuutosten vaikutusarviointien kehittäminen	Yhtäkään uutta veroa ei säädetä eikä veronkorotuseesitystä anneta ilman perusteellista yritysvaikutusten arviointia, jossa uskottavalla tavalla otetaan huomioon myös ehdotetun muutoksen dynaamiset ja ei-aiotut vaikutukset.			
VM	Talkoissa tarjottavien aterioiden verottomuus	Talkoissa tarjottujen aterioiden oltava aina verottomia			
YM/YSO	1. Alle 5 MW:n lämpölaitoksissa jäteöljyn käyttäminen polttoaineena	Vaatimuksena tulee olla se, että polttaminen ei tuota ylimääräisiä haitallisia päästöjä. Teknologia jäteöljyn puhtaaseen polttamiseen pienissä laitoissa on olemassa.	VNA 151/2013	Ei järkevä	Jäteöljyn polttaminen edellyttää jätteenpoltoasetuksen 151/2013 päästö- ja tarkkailuvaatimusten sekä poltettavan jäteöljyn laadun seuranta koskevien vaatimusten täyttämistä. Ne ovat liian ankarat pienille laitoille, jotta jäteöljyn polttaminen niissä olisi järkevää ja tarkoituksenmukaista
YM/RYMO	2. Asemakaavoituksen nopeuttaminen	Asemakaavoitusta nopeutettava luokittelemalla kaavat kiireellisyysjärjestykseen ja keventämällä vähämerkityksisten kaavojen käsittelyä	a) Kunnan päätös, b) kunnallinen normi	a) ei, b) ei	Molemmat mahdollisia jo nyt, koska ovat kunnat voivat päättää.
YM/RYMO	3. Asuinhuoneiston huoneistoalan vähimmäiskoko poistettava	Tämä tekee mahdolliseksi mm. väliaikaisten konttiasumusten rakentamisen	MRL 17 luku, SrakMK G1	Mahdollinen.	
YM/RYMO	4. Asuinkeuhkos- ja rivitalojen yhteistilojen mitoitus	Kivijalkaliikkeiden ja työtöiden runsas määrä katutilassa ovat urbaanin kaupungin tunnusmerkkejä, mutta tällaista ympäristöä ei nykynormien puitteissa synny. Ohjeesta tulisi luopua kokonaan tai muuttaa sitä niin, että talojen aputilat ja varastot sijoitetaan pääsääntöisesti kellariin. Kadunvarsitilat kannattaisi ennemmin merkitä käyttötarkoitukseltaan joustaviksi ja muun kerrosalan lisäksi toteutettaviksi liiketiloiksi.	Kunnallinen normi.	Ei.	
YM/RYMO	5. Asumisen tukinormi	Hitas-järjestelmästä ja muista tukijärjestelmistä tulisi tehdä riippumaton tutkimus, jossa selvitetään niiden todellisia vaikutuksia asuntotarjontaan ja -markkinoihin. Tulosten perusteella voitaisiin kriittisesti arvioida sääntely- ja tukijärjestelmien ja niiden ympärille muodostettujen hallinto- ja etuisuusjärjestelmien tarvetta. Koetun kehityksen perusteella olisi varteenotettava vaihtoehto suunnata tukia riittävän suuren kaavatarjonnan ja pienikokoisten tonttien tarjonnan luontiin. Toimilla edesautetaan markkinaehtoisen asuntotuotannon toimivuutta ja päästetään pienetkin rakennuttajat markkinoille.	Ei ole olemassa yleistä asumisen tukinormia. Asumisen tuki- ja verojärjestelmien toimivuudesta on julkaistu selvitys 24.2.2015. Kaavoituksen ja tonttitarjonnan osalta ei normia.	Kaavoituksen ja tonttitarjonnan osalta tuet ovat mahdollinen keino aiesopimusmenettelyssä.	

YM/RYSO	6. Asuntojen keskikokonormi	Vaihtoehtona asuntojen jäykälle keskikokonormille asuntotuotannossa pitäisi ottaa tavoitteeksi riittävä kaavoitus ja joustavat mallit. Pienten ja suurten asuntojen kysynnän muutoksiin voidaan varautua paremmin, jos asutuskokoja on mahdollista yhdistellä vaivattomasti ja suurempiin asuntoihin voi liittyä pieniä erotettavia asuntoja omalla sisäänkäynnillä. Lisäksi huoneistojen käyttötarkoitusta tulisi voida muuttaa asumisesta työtiloiksi ja toisinpäin ilman, että pääkäyttötarkoitusta tarvitsee jäykästi nimetä ja haakea lupia kun käyttö muuttuu.	Keskiko MRL:n puitteissa kunnan päätettävissä. Tontin käyttötarkoitus on kunnan kaavassa ja rakennusluvassa, ja on kunnan valinta onko pääkäyttötarkoitus nimetty.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYSO	7. Aurinkopaneelit	Asentamisen luvanvaraisuus pois, ohjeistus ja ilmoitus riittävät	Kunnan päätös.	Ei.	Ei tarvita säädösmuutosta
YM/LYSO	8. Elite (Elinympäristöjen tilan parantaminen -prosessi)	Suomessa luonnon monimuotoisuus turvataan jo monin eri keinoin. Suojeluohjelmat kuten METSO: keskittyvät tehokkaimmin arvokkaimpiin elinympäristöihin. Metsäsertifoinnin kriteerit, kuten säästöpuut: niiden myötä metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeimmät rakennepiirteet (lahopuu, lehtipuu) lisääntyvät jo nyt. Ratkaisu: koska ELITE ei käytännössä paranna Suomen luonnon tilaa ja sen tuloksia ei oteta käyttöön missään prosessissa, vaan jätetään pöytälaatikkoon	Ei ole normia	Ei	Ei ole normia, ELITE on keskenäristä selvitystyötä, ei lainsäädäntöä.
YM/LYSO	9. Eläintensuojelu	Lintujen ja muiden eläinten suojelua pitäisi pystyä purkamaan, kun kanta on kasvanut tarpeeksi tai jopa liian suureksi ja aiheuttaa haittaa ihmisille tai yritystoiminnalle (maanviljely)	Pääosin perustuvat luonto- ja lintudirektiiviin. Kansallisesti rauhoitetut lajit tarkistetaan uhanalaisuusarvioinnin perusteella	Pääosin ei	Yhteisöläinsäädäntö taustalla.
YM/RYSO	10. Energiatodistus	Todistus toteutuneesta energiankulutuksesta hyväksyttävä energiatodistukseksi	Laki rakennusten energiatodistuksesta 9-11 §.	Ei.	Kulutustietoja ei ole saatavissa kaikista kohteista. Kulutustiedot sisältyvät silloin kun ne ovat saatavissa.
YM/RYSO	11. Energiatodistus	Energiatodistusta ei tarpeen vaatia pakollisena yli 20 vuotta vanhoilta rakennuksilta	Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi 12 art.	Ei.	Direktiivi edellyttää energiatodistusta myös vanhoilta rakennuksilta.
YM/RYSO	12. Esteettömyysnormi	Rakentamismääräyskokoelma määrää kaikkiin asuntoihin suurikokoisia kylpyhuone- keittiö- ja eteistöjä 1,3 metrin laajuisine pyörähäysympyröineen. Esteettömyysmitoituksen määrittelemät suuret kylpyhuoneet ja eteiset kuitenkin estävät esimerkiksi rakentamasta perinteistä huoneistotyyppiä, jossa pääasuntoon liittyy erotettavia yksihuoneistoja omalla pienellä eteisellä, kylpyhuoneella ja porrasovella. Tämä erillisiin elämäntilanteisiin hyvin sopeutuva huoneistotyyppi tulisi saada jälleen osaksi tavanomaista perusasuntotuotantoa ja asutokantaa.	MRL 117 e §, SrakMK G1	Mahdollinen.	
YM/RYSO	13. Esteettömyysvaatimukset	Esteettömyysvaatimusten keventäminen koskemaan vain tiettyä osaa, esimerkiksi 20 prosenttia uudistuotannosta tai katutasossa olevia asuntoja.	MRL 117 e §, SrakMK F1, F2 ja G2	Mahdollinen.	
YM/RYSO	14. Ilmanvaihto- ja energiatehokkuusnormit	Esteettömyysnormin tapaan myös ilmanvaihto- ja energiatehokkuusnormien edellyttämä koneellinen ilmanvaihto muodostaa esteen huoneistotyypille, jossa osa huoneistosta voidaan erottaa pääasunnosta erilliseksi yksiköksi. Se ylittäänsä vaikeuttaa huoneistojen koon muuttamista. Koneellisen ilmanvaihdon sijaan olisi parempi palata painovoimaiseen, koneettomaan ja äännettömään ilmanvaihtoon, jota voidaan tehostaa ikkunatuuletuksella.	Rakennusmääräyskokoelma D2.	Määräykset eivät edellytä koneellista ilmanvaihtoa. Ei siis muutostarvetta.	
YM/RYSO	15. Infrastruktuurirakentamisen byrokratiaa vähennettävä	Yhteiskunnan toiminnolle välttämättömän "perusinfra" esim. sähkönsiirron rakentamista on helpotettava.	MRL:n osalta sähkölinja pitää olla kaavassa.		
YM/koko YM	16. Investointilupamenettelyn käyttöönotto	Kaikki yksityiskohtaista kaavoitusta, rakentamista, toiminnan käynnistämistä ja julkista rahoitusta koskevat luvat ja päätökset keskitetään yhdeksi luvaksi	Tarastin Selvitys selvitti tätä asiaa.	Ei.	Vaatisi perusteellista selvittämistä.
YM/YSO	17. Jätelaki	Kunta kilpailuttaa turhaan jätekuljetukset. Kyllä aikuisten ihmisten pitäisi olla kykenevä valitsemaan ja hoitamaan omat jätekuljetuksensa	Laki, jätelaki 646/2011		Säännökset olleet voimassa vasta lyhyen ajan. Lain toimivuuden 1. arviointiin perustuen selvitetään lainsäädännön muutostarpeita, valmistellaan opas.
YM/YSO	18. Jätelaki uutuudestaan huolimatta erittäin tulkinvarainen	Jätelainsäädäntöä tulisi selkiyttää siten, että samalla varmistetaan kilpailuneutraaliuden toteutuminen. Uusi laki ilmentää pyrkimystä vahvistaa kuntien kilpailutukseen pohjautuvaa kuljetusjärjestelmää. Tämä tavoite on markkinoiden toimivuuden kannalta vääransuuntainen, sillä sopimusperusteinen järjestelmä on sallinut asiakkaiden valinnan palveluntuottajista. Trendinä tulisi laajemminkin olla asiakkaiden valinnanmahdollisuuksien lisääminen eikä niiden vähentäminen.	Laki, jätelaki 646/2011		Säännökset olleet voimassa vasta lyhyen ajan.
YM/RYSO	19. Kaava- ja rakennuslupavallukset	Kohtuuttomiin ja vailla minkäänlaista taloudellista vastuuta tehtäviin valituksiin tulisi puuttua	MRL 25 luku (muutoksenhaku ja viranomaisen oikaisukehoitus) ja kaavojen osalta myös kuntalain muutoksenhakusäännökset		

YM/RYSO	20. Kaavapoikkeukset	Poikkeus kaavasta voitava myöntää tuulivoiman rakentamiseen teollisuus-, satama- ja KAIVOSalueeksi kaavoitetulle alueelle.	Kunnan päätettävissä perustuen MRL 172 § 2 mom		
YM/RYSO	21. Kaavoituksessa säädetyt keskikoot	Luovuttava asuntojen keskikokoneista ja rakennettava kysynnän mukaan	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYSO	22. Kaavojen käsittelyajat	Kaavojen käsittelyaikoja on lyhennettävä esimerkiksi valitusmaksulla, jonka saisi takaisin, mikäli valitus menestyy	MRL ja muutoksenhakuviranomaisten toimintakäytännöt.	MRL muutettavissa.	
YM/koko ministeriö	23. Kaikki lupamaksut pois	Kaikki sellaiset lupamaksut, jotka kerätään jonkun tarkastustoiminnan rahoittamiseen voisi unohtaa	Maksuperustelaki 150/1992, ympäristönsuojelulaki 527/2014	Ei	Lupamaksut perustuvat valtion maksuperustelakiin (150/1992), jonka nojalla on annettu eri hallinnonalojen suoritteille, luvulle ym. asetuksilla yksityiskohtaisia säännöksi yksittäisten viranomaisten suoritteiden hinnoittelusta. Kuntien luvista perimät maksut perustuvat myös valtion maksuperustelakiin, mutta kunnilla on itsehallinnollisina yksikköinä oikeus määrittellä itse taksansa. Maksuperustelain säädöksissä on otettu huomioon valtion luonne toimijana ja oikeudenmukaisuuteen ja kohtuullisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Maksu on myös yhteiskunnallisen toiminnan sääntelyn väline. Voidaan myös ajatella, että lupamaksuissa on kyse aiheuttaja maksaa -periaatteen (polluter pays principle) soveltamisesta. Maksuperustelain mukaan suoritteiden maksun suuruuden tulee vastata suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvoa). Eräissä erityistapauksissa hinta voidaan periä omakustannusarvoa alempana esim. ympäristönsuojelu. Ympäristölupamaksu perustuu siihen kustannukseen, joka jonkun henkilön toiminnasta/tarpeesta viranomaiselle aiheutuu. Ympäristölupien osalta hinnoittelu ei kata niitä kokonaiskustannuksia, joita tehtävästä/toimenpiteestä jne. viranomaiselle koituu. ☐
YM/RYSO	24. Katurakentamisen ja liikennemitoituksen normit	Helsingin ohjetta "Katupoikkileikkausten suunnitteluohjeet"13 on myös uudistettava. Se ohjaa tekemään leveitä ja väljiä autokatuja, joilla on merkittävä melu- ja estevaikutus ympäristölleen. Autopainotteiset kadut karkottavat muut liikkujat julkisesta tilasta ja haittaavat asumista katujen varressa. Katumitoituksen ohjeet on syytä uudistaa tilankäytöltään urbaanin käveltävän ympäristön ehtoihin sopiviksi. Ohjeesta on erityisesti syytä poistaa hyvin erikoinen merkintä, joka on suoraan linkittänyt rakennus- ja kerrosalimituksen ajakaistamitoitukseen ja -lukumäärään.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYSO	25. Kaupan suuryrityksääntely	Kaupan suuryrityksääntelyn tuntuva väljentäminen keinona mahdollistaa suurempi määrä kaupan alan investointeja. Esimerkiksi nelimäärärajojen korottamisen kautta.	MRL 9 a luku	Mahdollinen.	
YM/RYSO	26. Koulujen ja päiväkotien tonttien ja ulkoalueiden mitoitusohjeet	Koulu- tai päiväkotitilojen ei tarvitse aina olla omia erillisiä rakennuksia, vaan niiden tilat voivat hyvin olla muun korttelin osa tai jopa osa toista rakennusta. Uraanin kaupungin mahdollistamiseksi päiväkoti- ja koulurakennuksissa tulisikin soveltaa ratkaisutapoja ajalta, jolloin koulut saatiin ongelmattomasti sopimaan urbaaniin ympäristöön.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/YSO	27. Kustannustehottomat vakuudet ja ympäristövahinkovakuutukset	Luovutaan paikallisesta ympäristövahinkovakuutuksesta niin kuin Ruotsissa on tehty. Aikaisemmin käytössä ollut konsernitakaus otetaan takaisin vakuusvaihtoehdoksi.	Laki ympäristövahinkovakuutuksesta (81/1998) Ympäristönsuojelulain (527/2014) 59 - 61 §	Lakisääteisen ympäristövahinkovakuutuksen tulevaisuutta on tarkasteltu toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittämistä tarkastelleen työryhmän raportissa YM 23/2014. Yhtenä vaihtoehtona oli myös vakuutusjärjestelmän lakkauttaminen, mikä kuitenkin heikentäisi vahinkoa kärsivien asemaa. Koska konsernitakaus (tai yksityisen henkilön antama takaus) edellyttävät jatkuvaa takajan vakavaraisuuden arviointia ja seuranta, ne eivät ole enää hyväksyttäviä vakuusmuotoja ympäristönsuojelulaisissa. ☐	

YM/RYMO	28. Käyttötarkoituserinormi	Käyttötarkoituksen muutosten tulisi olla huomattavasti helpompaa ja joustavampaa. Ensiksikin kaavoissa tulisi tiukan rajauksen sijaan tehdä joustavia merkintöjä kuten "asuntovaltainen sekoittunut korttelialue". Toiseksi asunto-, liike- ja toimistorakennusten rakennuslupaehdot tulisi samanaistaa, yksinkertaistaa ja keventää niin, etteivät ehdot estä joustavia muutoksia ilman suurempia lupamenettelyjä. Tulisi myös sallia asuminen toimisto- ja teollisuustiloiksi kaavoitetuissa kohteissa, kunhan ne täyttävät riittävät asumisen edellytykset.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/LYMO	29. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaukset	Velvoittavat rajausohjeet ELY:ille, perusteet ministeriöiden ohjeesta ja KHO:n päätöksestä	LSL 72 a §	Ei	Lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaus aina tapauskohtaista
YM/LYMO	30. Liito-oravat	Liito-oravat ovat siellä EU:n luonnonsuojeludirektiivissä. Suomi voisi kirjelmöidä komissiolle, että nämä suojeltavat lajit pitäisi ajantasaistaa.	Luontodirektiivi	Ei	Edellyttää direktiivin muutosta.
YM/RYMO	31. Lisää kesämökkintontteja eteläiseen Suomeen	Kunnilta pitää poistaa esteet vapaa-ajan tonttien kaavoitukselle. Kysyntään perustuva kiintiö, johon kunta vastaa toteuttamalla vapaa-ajan tontteja vuosittain sinne missä vapaata maata on ja minne asukkaat haluavat rakentaa.	Kunnan päätös.	Ei.	
YM/RYMO	32. Lämmitystavan muutos	Öljylämmityksen vaihtaminen maalämpöön voitava tehdä ilman lupia, ohjeistuksen ja ilmoituksen perusteella	MRL 125 §, 126 § ja 129 §		
YM/RYMO	33. Maa-alueiden käytön ohjaus	Kaiken yksityiskohtaisesti ja lopullisenolaisesti valmiiksi saattamisen ihanteen sijaan kaavataso ja kaupunkien tasolla yhdistää ja karsia kahteen tasoon. Suunnittelun ohjaamiseen riittäisi yksi yleispiirteinen makrotason kaava, joka sisältäisi yleispiirteisesti mm. rakentamisen alueet, luontoalueet sekä liikkumisen pääperiaatteet. Yleispiirteisistä kaavaa voitaisiin päivittää tarpeen tullen rullaavasti osina, mikä korvaisi mm. osayleiskaavojen laadinnan. Yleispiirteisen kaavan alapuolella operoisi yksi detaljitason kaava, joka olisi luonteeltaan niin ikään jatkuvasti päivittyvä. Lähestymistapa parantaisi suunnittelun hallittavuutta ja nopeutta, poistaisi päällekkäisyyksiä ja edistäisi kaavoituksen ymmärrettävyyttä mm. julkisessa keskustelussa, poliittisessa päätöksenteossa ja rakennuslupien myöntämisessä. Rakentamista koskeva kaavanimikkeistö voitaisiin joustavuuden edistämiseksi korvata kahdella pääluokalla: - Asuntovaltainen sekoittunut kaupunkikorttelialue - Työpaikkavaltainen sekoittunut kaupunkikorttelialue	MRL:n maankäytön ohjausjärjestelmää koskevan säännökset (laaja kokonaisuus)	Mahdollinen.	
YM/RYMO	34. Maakuntakaavoitus	Maakuntakaavojen alistaminen YM:ään voidaan lopettaa.	MRL 31 §	Selvitys valmistunut alkuvuonna. Muutos mahdollinen.	
YM/RYMO	35. Maankäyttö- ja rakennuslaki	Rakennushankkeisiin olisi hyvä ottaa sama euroraja kuin julkisten hankintojen kilpailuttamiselle. Jos rakennat tai korjaat yli 30.000 eurolla, sitten haettava luvat ja naapuruston kuulemiset. Tätä edullisemmat hankkeet suoraan rasti ruutuun tyypisellä ilmoituksella	MRL 19 luku (lupamenettely ja lupaharkinta). Kuulemis- ja osallistumisoikeudet laaja kokonaisuus (myös SEA-direktiivi)	Mahdollinen.	
YM/RYMO	36. Maankäyttöä helpotettava pienyritysten tarpeisiin	Järkevää kaavoitusta estävää sääntelyä tulisi purkaa siten, että jokaisella kaupungilla ja kunnalla olisi mahdollisuus tai velvoite kaavoittaa noin 1.000-3.000 m ² kokoisia pienyritystontteja sekä niistä koostuvia pienteollisuuskyliä.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
MMM	37. Maanmittaustoimituksen hinta	Maanmittauslaitoksen lohkomismonopoli tulisi purkaa ja avata kilpailu yksityisille insinööritoimistoille, jotka hoitaisivat saman työn nopeammin ja huomattavasti edullisemmin	Kiinteistömuodostamislaki (554/1995), Laki kiinteistötoimitusmaksusta (558/1995), Kiinteistörekisterilaki (392/1985), Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta (970/1996), Kiinteistömuodostamisasetus (1189/1996), Valtioneuvoston asetus kiinteistötoimitusmaksusta (55/1995), Kiinteistörekisteriasetus (970/1996)	Ei	Lohkomistoimitus on lainsäädännöllä määritelty menettely, jolla osaltaan ylläpidetään valtakunnallista vakuusjärjestelmää, käytetään merkittävää julkista valtaa ja tehdään asianosaisten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia oikeudellisia päätöksiä. Päätökset ovat rinnasteisia tuomioistuinkäsittelyssä tehtäville ratkaisuille. Yksityiset insinööritoimistot tuskin hoitaisivat palvelua omakustannusarvon mukaisella hinnalla kuten nykyään. Ne hoitaisivat työn nopeasti ja edullisesti vain tapauksissa, joissa se olisi niille liiketaloudellisesti kannattavaa ilman julkisen palvelun kattavaa järjestämislvelvoitetta. Lisäksi yhden uuden lisätoimijan tuominen viranomaisen vastuulla olevan vakuusjärjestelmän ylläpitoon lisäisi yhteiskunnan ja samalla asiakkaiden kokonaiskustannuksia.
YM/YSO	38. Maanrakentaminen ja tuhka	Maanrakentamista koskevan asetuksen muuttaminen siten, että tuhka soveltuu maanrakennusaineeksi			

LVM	39. Maaseutumatkailuyritysten tienvarsiopasteet ja -mainonta	Tienvarsiopasteiden laittaminen ja tienvarsimainonnan kieltäminen on liikenneturvallisuuden perusteella jossain määrin ylimitoitettua erityisesti haja-asutusalueella. Lupa- ja poikkeusmenettelyt ovat erittäin monimutkaisia ja raskaita ja niiden käsittely tulisi siirtää kuntiin.	Maantielaki		
YM/LYMO ja YSO	40. Maatalousyrittäjän ympäristölupa	Luvat uusittava vain, jos toimintaan tulee muutoksia.	YSL 527/2014	Tarpeeton	Muutos toteutettu HE:n 257/2014 hyväksymiselle. Lupien uusimisperusteena vain toiminnan olennainen muutos tai toimintaan liittyvät muut olennaiset muutokset
YM/RYSO	41. Maisemäyölylupa	Maisemäyölylupaa ei tarvita MRL:n mukaan metsätalouden osalta vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin, joita normaalit hakkuut yleisesti ovat. Maisemäyölylupamenettely tulisi tämän perusteella pääsääntöisesti purkaa.	MRL 128 §		
YM/RYSO	42. Maisemäyölylupa	Ei maisemäyölylupavaatimuksia asemakaava-alueiden ulkopuolelle.	MRL 128 §		
YM/YSO ja RYMO	43. Melu- ja pienhiukkasnormit	Melu ja pienhiukkaset ovat kaupunkien suurin ympäristö- ja terveyshaitta. Niihin liittyvät normit rajoittavat merkittävästi rakentamista päästölähteiden, eli liikenteen ja autoteiden, lähellä mm. asuinalueiden melutasojen yöhjearvoihin. Urbaanissa kaupungissa normeja tulisi kuitenkin soveltaa asuntorakentamisen edellytysten turvaamiseksi päinvastaisesti niin, että melun ja pienhiukkasten päästölähteitä säännellään rakentamisen sijaan.	VNA 38/2011, direktiivi 2008/50/EY	Ei	Pienhiukkasia (ja hengitettäviä hiukkasia PM10) koskevat raja-arvot perustuvat EU:n direktiiviin. Melu on pienhiukkasten jälkeen toiseksi suurin ympäristöhaitta ja uhka ihmisten terveydelle. / KH 11.3.2015
YM/RYSO ja YSO	44. Melurajat	Ei-sitovaksi tarkoitettujen suositusten ei saa missään tilanteessa antaa estää muuten hyväksyttävän ja kriteerit täyttävän hankkeen toteutumista (esimerkiksi tuulivoimalan 35 dB:n yömelu"raja"). Ilmeisesti pitää olla sitova valtakunnallinen ohjeistus lupaviranomaisille siitä, mikä on suositus ja mikä sitova normi.	Tuulivoimamelua koskeva asetus tarkoitus antaa maaliskuussa.	Tuulivoimamelun osalta muutos on mahdollinen sitä kautta, että VNA tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista saadaan voimaan. Asetus poistaa epäselvyyden siitä, mitä ohjearvoja tuulivoimaloiden hankesuunnittelussa tulee käyttää. /KH 11.3. 2015	
YM/LYMO	45. Merimetsoit yms. suojellut lajit ja niiden aiheuttamat haitat	Eriaiset suojellut lajit aiheuttavat haittaa esimerkiksi kalastajille (merimetsoit, hylkeet jne.) tai viljelijöille (kurjet, valkospikihanhnet jne.), mutta lupia häittäyksilöiden poistamiseen on tosi vaikea saada.	Lintudirektiivi ja luontodirektiivi	Ei	Yhteisölaainsäädäntö määrittelee poikkeamismahdollisuuksien rajat
YM/LYMO ja YSO	46. Navettaluvat	Tässä voisi tehdä heti sen pienen asetuksenmuutoksen, että nykyisiä kokorajoja (ei lupaa/kunta päättää/AVI päättää) ajantasaistetaan.	YSL/YSA, IED (suuret laitokset)	Eläinsuojien luvanvaraisuuden rajojen ja toimivaltarajojen muutokset sisältyi YSL uudistuksen 2. vaiheen esityksiin ja tulevat voimaan lähiaikoina.	
YM/YSO	47. Pakkausasetuksen vastaanottoverkoston kohtuullistaminen	Luovutaan vaatimuksesta pakkausjätteen keräyspisteen sijoittamisesta kauppapaikan yhteyteen alle 500 hengen taajamissa ja haja-asutusalueilla.	Asetus, pakkausista ja pakkausjätteistä 518/2014, jätelaki 646/2011		Säännökset olleet voimassa vasta lyhyen ajan. Haja-asutusalueiden kohtuullisen palvelusovaatimuksen katsotaan pohjautuvan perustuslakiin.
YM/YSO	48. Pakkausjätteen keräyspisteet pienimmissä taajamissa	Luovutaan vaatimuksesta sijoittaa pakkausjätteen keräyspiste kyläkauppojen yhteyteen kaikkein pienimmissä taajamissa haja-asutusalueilla (aiheuttaa merkittäviä kustannuksia eikä pienen volyymin takia juuri nosta pakkausjätteen kierrätysastetta)	Asetus, pakkausista ja pakkausjätteistä 518/2014, jätelaki 646/2011		Säännökset olleet voimassa vasta lyhyen ajan. Haja-asutusalueiden kohtuullisen palvelusovaatimuksen katsotaan pohjautuvan perustuslakiin.
YM/RYSO vai SM?	49. Pelastustien mitoitusnormi	Tulisi mitoittaa kalusto kaupungin mukaan, ja selvittää voidaanko kantakaupunkia varten löytää tiiviiseen ympäristöön sopivaa kalustoa, jolle 2,5 m leveät sekä korkeat porttikäytävät ja pienempi n. 3,5 x 6 metrin nostolaitteet eivät ole ongelma.			
YM/YSO	50. Pienet biokaasulaitokset	Pienille, 100 – 500 kW:n biokaasulaitoksille pitää riittää omavalvonta useaan kertaan vuodessa tehtävän kalliin viranomaistarkastuksen sijasta.	Kommentti ei mahdollista sen arvioimista, mistä on kysymys. Onko kysymys polttoaineen valmistuksesta vai energiantuotannosta polttolaitoksesta? Kummassakaan tapauksessa aivan pienimmät laitokset eivät ole sääntelyn piirissä ympäristönsuojelulain puolella.		
YM/RYSO	51. Pientalojen energiatodistus	Tämä on jo onneksi kansalaisaloitteena menossa eduskunnassa	Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi 12 art.Laki rakennusten energiatodistuksesta 9-11 §.	Eduskunta on antanut kaksi ponnita asiasta joiden toteutus käynnissä.	
YM/RYSO	52. Pientalorakentaminen	Kaavoituksen tulisi olla nopeampaa ja joustavampaa. Rakentamismääräyksiin yhtenäiset tulkinnot ja käytännöt. Rakennusvalvonnoissa siirryttäisiin sähköisiin kokouspalveluihin aina kun mahdollista. Kustannustehokkuutta rakentamisen normien järjeistämällä	a) Kunnan päätös, b) Ohjausta ja säästösten selkeyttämistä, c) lupapiste.fi olemassa ja käyttö laajenemassa, c) MRL.	b ja c mahdollisia.	
YM/RYSO	53. Pientalorakentamisen vaatimusten keventäminen	Lupaprosessissa tulisi saada paperilta sähköiseksi. SAFA-arkkitehteja ei tarvitsisi käyttää pientalokohteissa vaan talotehtaiden pakettiratkaisut riittäisivät.	a) Tapahtumassa, b) väite ei pidä paikkaansa		

YM/RYMO	54. Pysäköintinormi	Niin yksittäisen kaupunkilaisen kuin yhteisen tilankäytön ja liikkumisen kannalta autopaikoitus tulee erottaa kokonaan asuntorakentamisesta. Väkiluvun merkittävästä kasvusta johtuen olisi eurooppalaisten edelläkävijäkaupunkien esimerkkien mukaisesti yhteistä etuamme palvelevaa siirtymä mitoittamaan autopaikkoja enimmäismäärän mukaan nykyisen vähimmäismäärän sijaan. Sen sijaan, että kustannukset siirretään kaikkien asukkaiden maksettavaksi, pysäköintitiloja tulisi rakentaa niiden todellista kysyntää ja todellisia kustannuksia vastaavasti kaupallisina palveluina esimerkiksi maanalaisiin pysäköintilioluihin. Keskitetyt ratkaisut ovat edullisempia ja niitä voidaan myös helposti hyödyntää alueellisin väestönsuojatiloina. On autopaikoituksen tarvitsijan etu, että paikkoja voidaan tarjota hyvin eritasoisina niin, että harvoin autoa tarvitseva voi vuokrata tilan autolleen edullisemmin ja kauempaa.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO ja YSO	55. Rakennuslupa/Ympäristölupa	Lupa esim. navetan rakentamiseen, haettava myös suostumus naapureilta rakentamiseen, jotta asiat menevät nopeasti. Sitten menee joitakin viikkoja ja samoilta naapureille tulee kirje kunnasta/Avista, jossa kysytään suostumusta ympäristölupaun. Kaksi kertaa annetaan lupa samalle hankkeelle.	rakennuslupa MRL 125 §, rakennusluvan edellytykset MRL 135- 137 § (naapurien kuuleminen MRL 133 §, MRA 65 §, naapurin suostumus MRA 57 §)	a) ei,	a) EU pitää nykyistä reagointaikaa liian lyhyenä.
YM/RYMO	56. Rakennuslupamenettelyn keventäminen	Keventää rakennuslupamenettelyä kun kyseessä on pienikokoisen lisätalon (alle 25 m ²) rakentaminen tontille, jolla jo on omakoti- tai paritalo ja käyttämätöntä rakennusosiketta	Kunnan päätös. (talousrakennus MRA 61 §)	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	57. Rakennuslupanormi	Lukuisten vaiheiden ja lausuntojen sijaan tarvittavat lupaehdot tulisi olla jo ennakoon täysin kirrkaasti määritelty, jotta vältytään rahan- ja ajanhukalta. Rakennusprosessille antaisi lisäksi paremmin ryhtyä ja turvaa sanan "välipäätös" käyttö "lausunto"-termin sijaan. Muutos sitoisi molempia osapuolia eikä vain rakennuttajaa.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	58. Rakennusmääräykset	Rakennusmääräyksissä väljennettävä ja poistettava kohtia, jotka liittyvät esimerkiksi rakennuksen ulkonäköön, väriin, muotoihin, pintamateriaaleihin tai muihin turvallisuuden kannalta vähämerkityksisiin ominaisuuksiin	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	59. Rakennuslupajärjestykset	Laajan suojelun tai pienen nakertamisen sijaan pitäisi ennemmin rohkeasti päättää, mitkä osat kaupunkirakenteesta säilyvät ja mitkä täydennysrakennetaan. Rakentamalla valittuihin paikkoihin huomattavasti nykyistä suurempia määriä voidaan muutamien tärkeimmät kokonaisuudet säilyttää jälkipolville. Kaavoihin tulisi lähtökohtaisesti välttää merkitsemästä, että rakentamisen "on noudatettava alueen ominaispiirteitä" ohjeen monitulkintaisuuden vuoksi.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	60. Rakennuslupajärjestyksen ajankohta	Liian tarkka kaavoitus johtaa siihen, että kaavaan joudutaan tekemään lähes lupa tasoiset suunnitelmat ennen kuin kaava saadaan valmiiksi.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	61. Rakennuslupajärjestykset liian jyrkkiä	Ei suoria ehtoja, vain esim.	Laki rakennusperinnön suojelemisesta	Mahdollinen.	
YM/RYMO	62. Rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuus	Ehdotuksen tekijä halunnee vähentää rakentamiseen liittyvien lupien ja päätösten määrää ja näihin liittyviä tiedonantovelvoitteita.	(tarkoitetaanko MRL 133 § MRA 65 §, MRL 173 § ?)		
YM/RYMO	63. Rakentamiseen liittyvät kuulemiset	Naapurin kuulemisen ja suostumuksen yhteydessä kirjalliseen suostumuskirjeeseen vastaamatta jättäminen pitää aina tulkita suostumukseksi (varsinkin, jos kyse omasta tontista)	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	64. Rakentamiseen liittyvät kuulemiset	Naapurin kuulemismaksusta luopuminen tapauksissa, joissa viranomaisen ainoana tehtävänä käytännössä on ottaa vastaan asiaa koskevat dokumentit.	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	65. Rakentamisen invamääräykset	Nykyiset vaatimukset invalidikelpoisten kylpyhuoneiden rakentamisesta pieniin ja ahtaisiin asuntoihin pitäisi luopua. Toisaalta väestö ikääntyy ja ikääntyvä väestö tarvitsee esteettömiä asuntoja	VRT. 12 ja 13. MRL	Mahdollinen.	
YM/RYMO	66. Rakentamisen lupa-asiat	Lupakohtaisista työnjohtajamaksuista luopuminen, siirtyminen esimerkiksi ELY-keskuskohtaiseen rekisterimenettelyyn (mikäli pätevä työnjohtaja on rekisterissä, ilmoitus riittää, ei tarvetta lupakohtaiselle eri hyväksynnälle)	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.

YM/RYMO	67. Rantarakentamisesta päättäminen yhdelle viranomaiselle	Kuntien välillä liikaa eroja, jotka rajoittavat rakentamista, vaikka rakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka tulkinta tulee olla yhdenmukaista Hangosta Utsjoelle	Rantarakentaminen MRL 10 luku	Mahdollinen.	
YM/RYMO	68. Remontoinnin vastuusymykset ,pää-/ aliurakoitsija	Yksityshenkilöiden omistamat huoneistot ovat omistajien hallinnassa koko sen ajan kun huoneistossa ei tehdä pääurakoitsijan toimesta töitä.	Yksitysoikeudellinen asia. OM.	Mahdollinen.	
YM/YSO ja LYMO TÄMÄ KUULUU LVM:LLE	69. Rikkidirektiivi	Rikkidirektiivi heikentää suomalaisten vientiyritysten hintakilpailuasemaa, koska Itämeren meriliikenteellä on muita alueita tiukemmat ympäristövaatimukset. Tämä nostaa kuljetuskustannuksia.	Rikkidirektiivillä pannaan täytäntöön MARPOL 73/78-yleissopimuksen uudistettu VI liite	Ei	Edellyttää direktiivin muutosta.
YM/LYMO	70. Soiden ja turvemaiden strategia	Tavoitteena siirtyminen pois raskaista etukäiteselvityksistä kohti toiminnanaikaista ympäristövaikutusten seurantaa, raportointia ja minimointia. Lisäksi varovaisuusperiaatteen soveltamisen tulisi olla selkeää ja myös luvan hakijan ennakoitavissa.	YSL 16, 17, 48, 49 §, LSL 66 §, VL 2:11 §	Ei	Lupaharkinta ja luvan myöntämisen edellytykset perustuvat etukäteen tehtäviin selvityksiin. Selvitykset turvaavat ehdottomien luvanmyöntämisehtöiden täyttymisen.
YM/LYMO	71. Suojelualueet	Eriaisia luonnonsuojeluohjelmia on tehty vuosikymmeniä ja kaikkia näitä ei ole toteutettu lopullisesti.	LSL 8§ ja 77§, LSL 10 luku	Ei	Ei edellytä säädosmuutosta, ohjelmien toteuttaminen loppusuoralla.
YM/RYMO	72. Suunnittelutarvealueiden ketjuttaminen	Jos kaavaa ei ole laadittu viidessä vuodessa, se on tulkittava, ettei todellista suunnittelutarvetta ole olluakaan. Sen jälkeen rakennuslupa on myönnettävä normaalilla rakennuslupaharkinnalla, kun vain yleiskaavan ja rakennusjärjestyksen määräykset täyttyvät	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/LYMO	73. Talousmetsien luontohavainnot	Luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksessa metsäkeskuksella annetaan oikeudet tehdä luontokohteen maastotarkastus sekä oikeus poistaa luontotietokannasta virheelliset merkinnät.	LSL	Ei	Selvitetään LSL:n uudistamisen yhteydessä viranomaisyhteistyön parantamista
YM/RYMO	74. Toimistotilojen muuttaminen asuinkäyttöön	Helpotettava toimitiloja varten kaavoitettujen alueiden muuttamista asuinkäyttöön	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/YSO	75. Tuhkan hyötykäyttö maarakentamisessa	Muutetaan maarakentamisen asetusta jätteiden hyötykäyttöä edistäväksi siten, että tuhka soveltuu maarakentamisen raaka-aineeksi.	Asetus, eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa 591/2006, asetusta parhailaan uudistetaan ja soveltamisalan laajentamista selvitetään	Mahdollinen	Ns. MARA-asetus uudistettavana parhailaan.
YM/YSO	76. Tuhkan ja kuonan käyttö	Teollisuuden tuhkien ja kuonien käyttöön pitää riittää tuotekohtainen yleislupa (nyk. erillinen lupa jokaiseen käyttökohteeseen)	Laki, ympäristönsuojelulaki 527/2014 ja ympäristönsuojeluasetus 713/2014	Mahdollinen	
YM/YSO	77. Tuhkien lannoituskäyttö	Helpotettava voimalaitostuhkien lannoituskäyttöä luopumalla sekoitusuhneiden säätelystä ja sallimalla erilaisten sivuvirtojen nykyistä vapaampi käyttö, kunhan lopputuote täyttää lannoitteille asetetut ravinne- ja turvallisuusvaatimukset	Laki, jätelaki 646/2011 ja jäteasetus 179/2012	Mahdollinen/mahdoton	EU:n jätelainsäädäntö ei mahdollista laimenta tai sekutusta siten, että jäteluokitus muuttuu.
YM/LYMO	78. Turvetuotannon luvitus	Ohjataan YSL:n turvepykälän toimeenpanoa, ettei pykälää sovelleta valtioneuvoston periaatepäätökseen sisältyvän luonnontilaisuusluokittelun 0-2 luokan suohon. Vauhditetaan ennen ympäristönsuojelulain voimaan tuloa vireillä olleiden turvetuotannon lupahakemusten käsittelyä ja varmistetaan, ettei uutta turvepykälää sovelleta näihin.	YSL 13 §, YSA 44 §	Ei	Kyseessä ei ole säädöksen muuttamista koskeva ehdotus
YM/RYMO	79. Tuulivoimarakentaminen	Puolustusvoimain kannan selvittäminen jo maakuntakaavan valmistelun yhteydessä, jotta asia ei myöhemmässä vaiheessa tule esteeksi tuulivoimarakentamiselle	MRL. Puolustusvoimien lausuntonmenettely on nopeutunut.		
YM/RYMO	80. Täydennysrakentaminen ilmoitusmenettelyllä	Sallittava omalle tontille rakentaminen 25 m ² ilman rakennuslupaa	Kunnan päätös.	Ei.	Kunnan päätettävissä.
YM/RYMO	81. Uusi kaavatyyppi, kevyt kyläkaava	Aloiteoikeus kyläyhdistykselle uudentyyppiseen kaavaan, jolla haetaan 20-30 hyvää rakennuspaikkaa / kylä	MRL.	Mahdollinen.	
YM/koko ministeriö	82. Valituslupamenettelyt	Valituksista voitaisiin periä maksu, vaikka jälkikäteen valituksen ratkaisun yhteydessä	MRL:n muutoksenhakusäännökset ja myös muiden erityislakien (esim YSL, LSL ja JL) säännökset (+ hallintolaki, hallintolainkäyttölaki)	Mahdollinen.	
YM/koko YM	83. Valitusoikeudet (vaton toimijat)	Pitäisikö valtion viranomaisella olla ylipäätään valitusoikeutta toisen valtion viranomaisen päätöksestä, joka tekee sen toimivaltansa puitteissa.	MRL:n muutoksenhakusäännökset ja myös muiden erityislakien (esim YSL, LSL ja JL) säännökset (+ hallintolaki, hallintolainkäyttölaki)		
YM/RYMO	84. Valitusten aiheuttamat kohtuuttomat viivästykset rakennusprojekteille estettäviä	Rakennuslupia ja kaava-asioita koskevalla valitusoikeudella ei olisi mahdollista aiheuttaa kohtuutonta viivästystä ja lisäkustannuksia rakennusprojektin etenemiselle	MRL:n muutoksenhakusäännökset.		

YM/RYMO	85. Valokulmanormi ja ikkunoiden suuntausohje	Suomen rakentamismääräyskokoelman G1-osan mukaan asuinhuoneen pääikkunan ja vastapäätä sijaitsevan rakennuksen välisen etäisyyden tulee olla vähintään yhtä suuri kuin vastapäisen rakennuksen korkeus asuinhuoneen lattiantasosta mitattuna. Rakentamaton tilaa tulee kuitenkin jättää vähintään kahdeksan metriä. Määräykset valokulmasta ja ikkunoiden suuntauksesta tulisi poistaa kokonaan tai lisätä ehtoon sana "pääosin". Tällöin riittävän tiiviit kokonaisratkaisut olisivat mahdollisia urbaanissa kaupunkiympäristössä. Huonetilojen valoisuutta voitaisiin kaupunkimaisissa oloissa lisätä riittävän suurilla huonekorkeuksilla ja lähelle katon rajaa ulottuvin korkein ikkunoin.	MRL 17 luku, SrakMKG1	Mahdollinen.	
YM/RYMO	86. Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutokset	Päätösvalta kunnille ja päätöksistä ei saisi enää valittaa esimerkiksi Ely-keskukset	(Tarkoitetaanko MRL 10 luvun ranta-rakentamista?)	Päätösvalta tulossa kunnille.	ELYllä säilymässä valitusoikeus.
YM/RYMO	87. Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutokset	Vapaa-ajanasunto voitava muuttaa vakituiseen asumiskäyttöön kunnan ratkaisulla ilman ELY:n oikeutta puuttua asiaan	MRL:n säännökset rakennusluvista, poikkeamista ja muutoksenhausta	Päätösvalta on kunnilla, poikkeamistoimivallan siirtoa kokonaan kunnille selvitetään parhaillaan	ELYllä säilymässä valitusoikeus.
YM/RYMO	88. Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutokset	Kunnalle päätösvalta vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisesta vakituiseen asumiskäyttöön. Samalla ottaa vastuun palveluiden järjestämisestä (luonteavaa, että päätösvalta ja vastuu samassa paikassa), ja ELY:itä valitusoikeus pois.	MRL:n säännökset rakennusluvista, poikkeamista ja muutoksenhausta	Päätösvalta on kunnilla, poikkeamistoimivallan siirtoa kokonaan kunnille selvitetään parhaillaan	ELYllä säilymässä valitusoikeus.
MMM?	89. Vesiosuuskunta	Liittymispakko vesiosuuskuntiin poistetaan.			
YM/koko YM	90. Viranomaisen valitusoikeus	Viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään. Viranomaisella, joka ei ole asianosaisasemassa on valitusoikeus, kun valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös tai kun valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.			
YM/koko YM	91. Viranomaisten valitusoikeus toistensa päätöksiin	Viranomaisten valitusoikeutta toistensa päätöksiin (esimerkiksi kaava-asiat, malminetsintä) on rajoitettava ja muutettava prosesseja siten, että eri näkökohdat tulevat jo valmisteluvaiheessa huomioon otetuiksi.	MRL ja muut erityilait ja hallinnon yleislait		Tarastin ryhmän selvityksen ehdotukset lisäävät viranomaisten vuorovaikutusta viranomaismenettelyiden alkuvaiheessa, mikä voi vähentää valitustarvetta. Eri viranomaisilla on kuitenkin eri intressit valvottavana.
YM/koko YM	92. Viranomaisten välisten lausuntojen poistaminen/vähentäminen	Selvitetään lausunnonantoprosessit.	MRL ja viranomaisten käytännöt.	Mahdollinen.	
YM/RYMO	93. Väestönsuojanormi	Väestönsuojajavelvoite tulisi asettaa niin, että suojaverkostot olisivat alueellisia. Tällöin ne voidaan toteuttaa helposti esimerkiksi maanalaissina pysäköinti- tai uimahallitiloina.	SM.		
YM/koko YM	94. YM:n työryhmät	YM asettaa tosi paljon työryhmiä, joiden tehtävät näyttävät vähemmän tärkeitä.			Ei koske säädösmuutoksia
YM/YSO	95. Ympäristölupakäytännöt	Ympäristölupakäytäntöä muutettava siten, että hakijan tarvitsee lähettää hakemus liitteineen vain yhtenä kappaleena. Viranomaisen taltioida asiakirjan ja ottaisi tarvittavat lisäkopiot.	L 527/2014	Viranomaisen oikeutta pyytää lisäkappaleita on jo rajoitettu (39 §). Voidaan harkita siirtyä myös kokonaan sähköisiin järjestelmiin.	
YM/YSO	96. Ympäristölupavaatimus	Suomen pienimuotoinen kotieläintalous ei tarvitse minkäänlaisia ympäristölupia, rakennuslupa pitää riittää ja sekin kohtuuhintaisena	YSL/YSA L 527/2014	Eläinsuojien luvanvaraisuuden rajojen ja toimivaltarajojen muutokset sisältyi YSL uudistuksen 2. vaiheen esityksiin ja tulevat voimaan lähiaikoina. YSL uudistuksen 3. vaiheessa pyritään lisäämään kotieläintalouden normiohjausta ja vaikuttamaan siten myös ympäristölupapalvelollisten määrään. HE 257/2014 hyväksymiselle poistettiin 3300 pienintä eläinsuojaa luvanvaraisuudesta. Eläinsuojien luvanvaraisuuden arkastelu ja tarpeellisten lisämuutosten selvittäminen jatkuu YM:n asettamassa hankkeessa (YSL:n uudistamisen III vaihe)	
YM/YSO	97. Ympäristölupien valvonta ja hallinnointi	Virkamiesten on pystyttävä ymmärtämään ympäristönäkökulman lisäksi asettamiensa vaatimusten vaikutus elinkeinon harjoittamiseen, jotta velvoitteiden vaikuttavuusarviointi pystytään tekemään kunnolla.	?? L 527/2014	?? YSL:ssä säädetään luvan myöntämisen perusteista, joita lupaviranomaisen on noudatettava lupaa myöntäessään	
YM/YSO	98. Ympäristöluvitus	Nopeutetaan ja selkeytetään lupamenettelyä. Luodaan malli siitä, miten erilliset luvat ja viranomaismenettelyt yhdistetään "yhden luukun toimintalupa" -järjestelmäksi. Lupaprosessia nopeutetaan myös parantamalla sähköistä asiointia, kohdentamalla ympäristöluvitus tehokkaammin, parantamalla yhteistyötä esim. ennakkoneuvottelujen kautta.		Lupamenettely on edelleen kehitettävänä YM:n hankkeessa (YSL:n uudistamisen III vaihe). Tarastin työryhmä on esittänyt ns. yhden luukun mallin selvittämistä. Sähköinen asiointijärjestelmä on osittain valmis ja loppuosat tulossa käyttöön 2015	